

„Novi čas“

NOVI ČAS

List stane

Izhaja vsak petek ob 12, uri dopoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št 6, drugo dvorišče.

za celo leto . . . . 3 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo . . . . 5 „
posamezne številke 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 39.

V Gorici, 27. septembra 1912.

Leto III.

5000.

5000 naročnikov je dosegel »Novi Čas«. Tega dejstva se moramo spominjati. Že pred dvema tednoma bi se ga lahko spominjali, ko je prišel v naše upravnništvo priprost mladenič z dežele in se priklasil kot naročnik našega lista. Bil je on pettisoči! Toda oziri do evharističnega kongresa, kateremu je »Novi Čas« že leto in dan odpiral svoje predale, in čegar proslavi se je hotel zadnje tedne še posebej posvetiti, so to zabranili. Danes pa stopamo pred naše katoliško ljudstvo, veselo mu naznanjajoči: »Novi Čas« je dosegel in sedaj že precej spet prekoračil prvo jubilejno število 5000 naročnikov! Še niso tri leta minila, kar je z božičnim pozdravom naš list šel med katoliško ljudstvo, brez drugih namenov kakor delati za čast Božjo in potom tega dela prispevati k zdravi kulturni povzdigi našega naroda. Pravo pot je ubral. Bog ga je blagoslovil.

Da, odkrito in brez ovinkov priznavamo, da so nepričakovani uspehi našega lista, ki jih tekom tako kratke dobe noben slovenski list ne more izkazati, delo in posledica blagoslova Božjega. Bogu torej, v čegar službi stoji naš list, in presv. Srcu Jezusovemu, čegar češčenje je med ljudstvom po danih razmerah tudi poskušal širiti, najprej presrečno zahvalo za blagoslov, ki ga je naklonil našemu listu.

Toda Bog se poslužuje ljudi. In tu se moramo spominjati vseh nešteti, znanih in skritih prijateljev, ki so iz ljubezni do dobre stvari in ubogajoči opomine papeža in škofov, tudi našega prevzvišenega gospoda knezo-nadžkofa, naj verniki širijo in podpirajo dobro, katoliško časopisje, delali in se trudili in se žrtvovali tudi za naš list. Iskrena hvala tudi Vam! Veselite se vsi. Vaše delo je Bog blagoslovil!

Obenem pa se moramo zavedati, s polnim prepričanjem zavedati, da je bila pot, po kateri je hodil do sedaj »Novi Čas« dobra in prava: O da, bila je dostikrat trnjeva, kamenita, strma — a sedaj vidimo s polnim prepričanjem, da je bila dobra in

prava! Tudi to moramo sedaj ugotoviti. Poznajo jo vsi, pot »Novega Časa«. Brezobzirno in neustrašeno je nastopal za pravice in koristi sv. katoliške cerkve proti nakanam svobodomiselnega učiteljstva, braneč mladino pred nevero in demoralizacijo, kamor jo je hotelo in jo še vedno hoče to učiteljstvo zavajati s svojim lastnim slabim zgledom, z brezumnim veseljenjem pri različnih plesnih prireditvah, z razširjenjem cerkvi in veri sovražnega časopisja.

Brezobzirno je delal proti javnim plesom, ki so kuga za naše ljudstvo, proti nenravnim kinematografskim predstavam, proti nesramnemu počenjanju liberalnih listov, posebno goriške »Soče«, ki je tako bogokletno psovala Kristusa in Marijine družbe!

Marsikomu taktika našega lista ni ugajala. Toda nepobitno res je, da je bila ta taktika pri danih razmerah najboljša in je še vedno najboljša, posebno če se oziramo na brezmejno nesramnost, s katero se nasprotniki cerkve drznejo nastopati proti najsvetejšim svetinjam katoličanov. Ne, mehkih rokovic ne bomo rabili proti takim nasprotnikom nikdar! Ta taktika je pridobivala nabroj prijateljev »Novemu Času«! Ona je vzbujala samozavest katoliških src; ona je širila navdušenje za boj proti nasprotnikom. Kako se ga je radi tega mladina oklenila. »Novi Čas« je postal ne glasilo, glasilo »Orlov«, glasilo »Slovenske krščanske socialne zveze«.

Po ti poti hočemo dalje korakati in stati na vseh poljih v službi dela in boja za pravice Božje in koristi katoliške cerkve. Ta polja, te pravice in koristi tolmačijo pri vsaki priliki sv. Oče v Rimu in škofje. Le oni so tu kompetentni ali odločilni, zato se samo od sebi razume, da bomo vedno le njim sledili. Naj nihče ne ugovarja, da s tem nismo prosti, kajti naša prostost in neodvisnost obstoji v tem, da delamo v smislu katoliških načel. **Katoliško načelo na ie, da smo tudi vedno eni s papežem in škofi.** V tem načelu vidimo mi svoj blagoslov.

Delal je »Novi Čas« vedno za katoliška načela S. L. S. bodisi na gospodarskem, bodisi na izobraževalnem ali kakem drugem polju. In to bode tudi zvesto nadaljeval. Delo za katoliška načela in v njih smislu je najboljše delo za kulturno povzdigo naroda. Tega so se zavedale vse organizacije, izobraževalne, telovadne, gospodarske, delavske i. dr.; ki so se zbirale krog njega. Tega so se zavedali stanovi, čijih koristim je služil, predvsem stan katoliškega učiteljstva, stan delavski, kmetški, obrtniški i. dr. Tega so se zavedali tudi nešteti dopisniki vseh slojev in vseh krajev, ki so mu z največjim veseljem pošiljali svoja poročila.

Po ti poti naprej! Naprej — mladi smo in mladeniško navdušenje polje po naših srcih; mladi smo, in dela in boja se nikjer ne bojimo. Mi delamo za čast Božjo, in z nami je Njegov blagoslov; mi delamo za katoliško ljudstvo in ljudstvo se nas oklepa! Veselimo se prvega jubileja in vskliknimo takoj ob njem: **Naprej na delo do drugega jubileja, do 10.000!**

Hrvatje in Slovenci združeni.

— Poroča drž. poslanec J. Fon. —

Dne 18. in 19. septembra so zborovali v krasni Opatiji zaupniki Stranke Prava za vse hrvaške dežele in zaupniki Vseslovenske Ljudske Stranke.

Navzoči so bili iz Hrvatske: rector magnificus zagrebškega vseučilišča dr. Pazman, poslanca razpuščenega sabora Cezar Akačič in Stjepan Zagorac ter prof. Legovič; iz Kranjske poslanci dr. Šusteršič, Povše in Jarc; in Dalmacijje poslanca don Prodan in dr. Drinković; iz Koroške dr. Brejc; iz Istre poslanca dr. Laginja in prof. Spinčič; iz Štajerske prof. dr. Hohnjec in poslanca dr. Benkovič in dr. Korošec; * iz Goriške poslanec svetnik Fon.

Odposlanci iz Bosne in Hercegovine so bili v zadnjem trenutku zaprečeni vsled obravnav o bosanskih železnicah.

O posvetovanjih se je izdala ta-le objava:

V nedeljo 29. septembra v CERKNO!

»Prepresovalo se je temeljito ves politični položaj hrvaško-slovenskega naroda in pa iz tega položaja izvirajoče posledice ter se je doseglo v vseh točkah popolno soglasje.

Konstatiralo se je, da stremita obe stranki tako v narodno političnih, kakor v kulturnih ozirih za enakimi cilji v duhu programa Stranke Prava in sklenilo se je soglasno ustvariti skupno organizacijo s tem, da se ustanovi **Hrvaško - Slovenski Zvrševalni Odbor**.

Nadalje se je sklenilo, da se skliče na dan 20. oktobra t. l. v Ljubljano skupščina vseh državnih in deželnih poslancev, ki pripadajo sedaj združenim strankam.

Vršilo se je temeljito posvetovanje o politični taktiki bližnjega časa v raznih javnih zastopih in tudi v tem se je izkazalo popolno soglasje.

Ukrenilo se je vse potrebno, da se stalni Hrvaško-Slovenski Zvrševalni Odbor konstituiral v teku prihodnjega tedna in prevzame vodstvo poslov.

Toliko se je objavilo širši javnosti.

Pred seboj imamo toraj velepomemben dogodek v političnem življenju hrvaškega in slovenskega naroda: združitev Hrvatov in Slovencev v eno politično stranko na pravaškem programu in ustanovitev skupne organizacije v **Hrvaško - Slovenskem Zvrševalnem Odboru**, ki naj vodi našo politiko po enotnih načelih do skupnega cilja.

Bil je res skrajni čas, da smo se združili. Kdor pazno zasleduje, kaj se v Evropi godi v sedanjem času, razvidi lahko, da se pripravljajo spremembe dalekosežne važnosti. Velevlasti so se različno združile; avstrijsko-italijansko-nemški trozvezi stoji sovražno nasproti Ruska, Francoska in Angleška. Na Balkanu prežé male države samo na trenutek, da si razdelé Turčijo in da v svojem smislu preuredé zemljevid na Balkanu. Evropske velevlasti zastopajo tam jako različne interese tako, da mora vneti krvav prepir na Balkanu splošno vojsko v Evropi.

V teh resnih časih za našo državo, ki je z enim delom svojih deželá že na Balkanu, se je poljubilo mažarskim mogotcem vsiliti hrvaškemu narodu za absolutnega vladarja človeka, ki se mu sme nekaznjeno očitati najgrše lopovščine.

Na nešteti bojščih so Hrvati prelivali svojo krv za Avstrijo, njihov pogum je svetovno znan, ali še bolj občudovanja vredno je njihovo sedanje vedenje: upreti in maščevati se, je primerno lahko reč pri takem narodu; toda mirno vstrajati in modro prenašati najhujša izzivanja, to zamore samo politično popolnoma zrel narod, ki se zaveda, da je nepremagljiv.

V teh časih, ki utegnejo postati usodopolni za nadaljni razvoj Jugoslovanov, smo se združili v mejsebojno pomoč, pa tudi v skupno delovanje, da nas dogodki ne dobe nenpripravljenih.

Naš cilj je jasen: **združenje Jugoslovanov v državnoopravno skupnost v okviru avstrijske države**. Pri našem delovanju nas scveda ne bodo motila podtikanja naših slovenskih nasprotnikov; a da smo pogodili pravo, nam kažejo srditi — nemški obrazi.

Vojna med Italijo in Turčijo.

Vojna med Lahi in Turki traja 1 leto. Danes je preteklo ravno 1 leto, odkar se bijejo Lahi in Turki izprva le za afriške puščave, sedaj pa tudi za otoke v Mali Aziji. V petek 29. septembra 1911 je začela vojna. Takrat smo pisali: »Kako bo vojna končala, kdo to ve? Vsekakor bo šla Lahom trda. Pričakovati je krvavih bojov.« — Vse se je uresničilo. Krvavi boji v Tripolitaniji se še vedno vrše. Lahi nemorejo zatreti odpora turško arabskih čet. Neve pa se tudi še danes ne, koliko časa bo ta vojna še trajala. Zadnje čase so listi sicer pisali, da se vrše mirovna pogajanja. Sedaj pa zopet poročajo, da je Turčija laške pogoje zavrgla in da nadaljuje vojno. — Morda so jo k temu prisilili Tripolitanci. Enver-bej, vodja tripolitanskih čet, je namreč zagrozil turški vladi, da bo on vodil vojno proti Lahom ne oziraje se na turško vlado, če se sklene mir.

Boji v Tripolitaniji.

Lahi imajo sedaj zasedeno vse obrežje. Sedaj počasi prodirajo v notranjost, vendar se jim Turki krvavo ustavljajo. — Tako poroča brzojavka:

General Ragni poroča, da je 21. t. m. po burnem boju zasedel oazo Samsur in grič Sidi Belhaj, ki so od oaze 3900 metrov oddaljeni. Sovražnik je bil prisiljen bežati in so ga Lahi več kilometrov daleč zasledovali. Lahi so izgubili v boju, ki je trajal do 6. ure zvečer, približno 200 mrtvih in ranjencev.

Pa tudi turške čete niso nedelavne. Tako so pred kratkim Turki napadli laške postojanke pri Dorni, kjer se je vnel silno krvav boj. Turki so bili odbiti. Padlo jih je — po turških poročilih nad 1000. O tem pa smo že zadnjič poročali.

Lahi zopet pošiljajo svoje bojne ladije pred turška mesta, da bi Turke prisilili do miru. Tako je pred mesto Smirno priplulo 6 križaric in 9 torpedovk, ki groze, da na mesto streljajo.

Turško poročilo o bojih v Tripolisu 21. t. m. se glasi: Dne 21. t. m. je napadala laška kolona, ki so jo podpirale laške voine ladje, grič Sidi Bilal, a Lahi so bili prisiljeni se umakniti in so obdržali le Sidi Bilal. Izgubili so Lahi 600 mrtvih. — Druga laška kolona je napadla grič Namur, a so jih Arabci in Turki pognali v beg. Laška kolona je v bitki za Namur izgubila 500 mrtvih. Turki so izgubili v prvi bitki 100 mrtvih in ranjencev, v drugi pa 170 mrtvih in 250 ranjencev.

Po svetu.

Delegacije.

Sedaj zborujejo na Dunaju delegacije, avstrijska in ogrska. Pri otvoritvi ogrske 23. t. m. so ogrski opozicionalci provzročili malo škandala. Kakor znano, so iz ogrskega državnega zbora vrgli s pomočjo policije vse vladi nasprotne poslance, ki so kričali. Da se maščujejo so ti ogrski

poslanci prišli motit ogrsko delegacijo, ki sedaj zboruje na Dunaju in v katero oni niso bili izvoljeni. To so večinoma sami grofi in baroni ter kapitalisti, ki delajo šunder na Ogrskem. Vendar jim je na Dunaju socialna demokracija pomagala porogoviliti, dokler jih ni na ulici razgnala policija. V zborovalno palačo pa razgrajči sploh smeli niso, razum par, ki so jo pa kmalu odkurili. — Važno pa je, kako je **cesar otvoril delegacije** 24. t. m. Cesar je najprvo povdarjal, da zveza med Italijo, Nemčijo in Avstrijo še obstoji. Nato je povdarjal, kako želi, da se bi med Lahi in Turki kmalu sklenil mir ter da naj bi na Balkanu vse ostalo mirno. Nato se je delegatom zahvalil za brambni in vojni zakon ter za dovoljen kredit za oboroženje armade in mornarice, ki ščitita naše gospodarske koristi. — Nato je **zunanji minister grof Berchtold poročal** o zunanjem položaju. Tudi on povdarja, da vojna med Lahi in Turki še ni končana, kar bi bilo želeli, pač pa je mir na Balkanu v nevarnosti. Naša država si je prizadevala pridobiti vse velesile za to, da se mir na Balkanu ne bi rušil; tudi Rusija je obljubila to. Vendar nevarnosti niso odstranjene. V teh nevarnih okoliščinah imamo dobre zaveznike v Nemčiji, Italiji in Rumuniji. Končal pa je z besedami: »Iz poročila lahko razvidite, da sedanji položaj, dasi delajo vlade velevlasti sporazumno na to, da se vzdrži mir, ni nikakor tak, da bi mogli biti nomirjeni. Trajno bliskanje na Balkanu dokazuje, da je politično ozračje zelo električno napeto in da bliskanje teme nerešenih vprašanj ne more razsvetliti. Diplomacija stoji na straži, da prepreči grozeče spore in da v kali zaduši nevarnosti požara na Balkanu. Po naši zemljepisni legi smo zelo blizu vročih tal in gre za velike koristi naše monarhije. Le če smo na **suhem in na morju** pripravljani, **moramo mirno gledati v bodočnost**.«

Dr. Šusteršič pri cesarju.

Dne 26. t. m. je cesar sprejel v Schönbrunu kranjskega dež. glavarja dr. Šusteršiča. Dr. Šusteršič se je cesarju zahvalil za imenovanje za kranjskega dežel. glavarjem. Cesar je bil izredno milosten ter je izjavil, da ga je zelo veselilo, da je mogel imenovati dr. Šusteršiča za kranjskega deželnega glavarja. Prepričan da je, da bo dr. Šusteršič izredno mnogo storil v dobrobit dežele. Ko je dr. Šusteršič omenil neomajno zvestobo dežele Kranjske do cesarske rodbine in še posebej do cesarjeve osebe ter je k temu pristavil, da je dežela Kranjska, dežela zvestobe, prekinil ga je vladar z besedami: »To je dežela večkrat dokazala in sicer v vseh razmerah.« Cesar se je nato z dr. Šusteršičem razgovarjal o deželnih zadevah. Nato je cesar prešel na razprave v vojnem odseku avstrijske delegacije, čegar načelnik je dr. Šusteršič ter se je izrazil, da je jako zadovoljen z dosedanjim razvojem razprav. Nato je cesar dr. Šusteršiča zelo prijazno odslovil. Dr. Šusteršič se je po avdienci izrazil, da se zelo čudi nad izredno fizično in duševno svežostjo cesarjevo, kakor tudi nad tem, kako je cesar natančno orientiran o raznih zadevah dežele Kranjske. Spomni

česarjev je naravnost presenetljiv in ga zanj lahko zavida marsikateri mladenič.

Nova ministra. Dne 21. septembra sta bila imenovana dva nova ministra: za trgovskega dr. Schuster, za poljedelskega Franc Zenker, ki je Čeh. Prvi je bil rojen l. 1855, drugi l. 1856.

Položaj na Balkanu je tak, da lahko vsak trenutek izbruhne vojna med Bolgari in Turki. V tem slučaju skočijo po koncu tudi Srbi in Črnogorci. Nevarnost je prav velika, ker so tudi Turki za vojno. Nekaj bojev ob bolgarski meji je že bilo. Bolgarija se pripravlja. Tudi Srbija dobiva orožje in Črnogora razdeljuje uniforme. Za

Turke je nevaren upor Albancev, ki skušajo udreti v Skader. Morda si Turki zato žele vojne s krščansko Bolgarijo, da pritegnejo k sebi vstaške, a mohamedanske Albance ter jih tako razdelijo v 2 tabora. Med tem pa se je Turkom primerilo še nekaj neprijetnega. Na otoku Samos so grški prebivalci, ki težko prenašajo turško vlado. Poročajo, da je s Krete na tihem došlo na Samos 200 Grkov, ki zbirajo okrog sebe vstaše ter se bijejo s Turki. — Francija je na Samos poslala vojaštvo, ker Turčija nemore napraviti miru. — **V osrednji Afriki** (državi Kongo, ki je pod belgijsko vlado) so se uprli Zamorci, ki so poklali več Evropejcev in vojaški oddelek,

obstoječ iz Zamorcev. — **Perzijo** sta si razdelila Anglež in Rus. Po imenu ostane država sama za se, toda v resnici je dobil Rus severni del, Anglež pa južni. — **Med Italijo in Avstrijo** se je — kakor poročajo — sklenila pogodba, da bosta obe državi pomnožili svoje brodogradnje tako, da bo združeno močnejše, ko je francosko. — **Bivšega portugalskega kralja** Manuela je naš cesar prejel 24. t. m. tako, kakor pravega kralja: z vsemi kraljevskimi častmi. To najbrže, da pokaže, da ne prizna krute republike v Portugalu. — **Nemčija** je izgubila svojega najboljšega diplomata. Umrl je namreč 72letni poslanik v Londonu Maršal.

Listek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

„Vrli kapucinec se je rešil skoro na čudežen način“, je pripovedoval Kajzer. „Ko je odhajal zadnji veliki oddelek na kraljevo povelje iz Tilerij, tolažil je umirajoče v stopniščih. Tedaj so ga vzeli naši vojaki med se ter ga tako skoro siloma rešili gotove smrti. Ko so jih potem na trgu Ludovika XV. skoro do zadnjega postrelili in posekali, pustili so mu morilci uteči, ker ni nosil uniforme in so ga radi teda imeli za meščana, ki je slučajno zašel med bojujoče. Tako je utekel oče Sekundus čez še ne dovršeni most Ludovika XVI. v predmestje Sen - Žrméa. Vem za njegovo stanovanje v ulici Grenél.“

Cudili smo, ko je gospodična Marta prosila za patrovo naslov. Nato je šla z velikim sodnikom do stopnic in zdelo se je, da je zunaj govorila nekaj važnega z njim, ker trajalo je precej časa, da se je vrnila.

Jaz sem takoj sedel in napisal Salisu-Seviskemu pismo, v katerem sem ga nujno prosil, naj nas drugi večer obišče. To pismo je drugo jutro — bilo je 15. avgusta, Vnebovzelje Marije Device — mali Jožek odnesel. Nestrpno sem čakal, da se vrne. Dečka tako dolgo ni bilo nazaj, da sem se bal, da se mu je kaj pripetilo. Slednjič je vendar le prišel in se opravičil s tem, da je moral tudi za gospodično Marto napraviti dolgo pot; gospod, kateremu je nesel moje pismo, pa bo prišel o mraku.

Cez dan sem govoril z Marto nekaj besedi o Izabeli. Rekel sem, da je prvi utis nesreče, ki nas je zadela, že prešel, in prašal sem, ali je njena sestra zdaj postala mirnejša in ali me bo slednjič morda le ljubila, kljub moji poškodbi, ali pa se mi za vedno odrekla. Ker nikdar mi ne pride na misel, da bi Izabela silila k zvezi, v kateri bi se ne čutila srečne. „Rad bi ji to povedal sam“, sem sklenil, „toda ubogo dekle se me tako boječe izogiblje, da nisem dobil priložnosti za to.“

Marta je skušala z veliko ljubeznijo opravičiti svojo sestro; je pač še otrok in ne more gledati mojega ranjenega obličja. Naj v božjem imenu še malo potrpi. Ko se rane zacelijo in bo košček platna zakrival izgubljeno oko, bo že obvladala svoja čustva in me ljubila kot svojega moža. Seveda je res zelo grdo, da tako malo reč, kakor poškodba zunanje lepote, mogla le za hip omajati „večno ljubezen in zvestobo“, o kateri je Izabela vedno sanjarila. Toda ona je bila že kot otrok taka; najmanj pega na obrazu nje punčike je že bila kriva, da je vrgla ljubljeno igračko od sebe.

Prosil sem Marto, naj za Boga ne sili v sestro z očitani. Ako se mi njeno srce iz lastnega nagiba ne nakloni, je njena roka zame brez pomena. Nato sem odšel v svojo sobo. „To je bilo! Marta jo je imenovala po imenu!“ rekel sem ne popolnoma brez trpkosti. „Visoko vzrasli častnik z lepo uniformo, ki naj bi se kmalu izpremenila v še ponosnejšo z zvezdami in odlikami, če bi se njene sanje uresničile, ta je bil njena oboževana igračka, njena punčika! In zdaj je ta lepa punčika do-

bila grdo pego, izgubila eno lepih modrih oči. Seveda ni mogla punčike sedaj več gledati in jo je vrgla proč! Kako sem se mogel jeziti nad ubogim otrokom? Ne ona, punčika je bila vendar kriva!“

Ko se je zmrčilo, prišel je Salis. Pisala sva si sicer zdaj, toda videl ga nisem že čez tri leta. Ni se dosti izpremenil. Ista visoka, vitka postava, isto fino začrtano, blede obličje z duhovitimi potezami in otožnimi očmi. Seveda ni nosil uniforme, a njegova meščanska obleka je bila pri vsej priprostosti odlična in je izdajala plemiča. Na prvi pogled je očaral Isabelo, ki je bila s svojo sestro v sobi. Kaj je morda že našla novo punčiko? prašal sem sočutno samega sebe; kajti Izabela ni nič skrivala občudovanja, ki ji ga je zbujal tujec; zaman jo je Marta kazala s pogledi.

Salis je seveda najprej poprašal, kako je z Redingom in z mano. Nato je na našo prošnjo pripovedoval, kar je pred kratkim doživel. Govoril je zelo trpko, kako je ravnal z njim njegov višji, in vsaj načina gotovo ni bilo moči odobravati. Njegovi koraki do Dafirja pa so ostali brez uspeha. Zdaj se bo obrnil do vojnega ministrstva in, če je treba, do legislative, kjer ima dobre prijatelje. Skušal bo na vse kriplje, da dobi polkovniško mesto v francoski armadi. K prejšnjemu polku pa se ne vrne več, kakor hoče Dafir.

Pustili smo, da je končal govoriti. Nikdar ga nisem videl takega. Toda baš taki sami na sebi tihi, boječi ljudje, kakor je bil mirni Salis navadno, lahko v razdraženju napravijo take korake, ki bi jih prej gotovo grajali. Ko je dal duška svoji nevolji, povedal sem mu Kajzerjevo in našo prošnjo. „Priložnost imaš, da nasuješ žarečega oglja na nadporočnikovo glavo s tem, da rešiš njegovemu bratu življenje“, rekel sem h koncu. „Obenem si pridobiš srčno hvaležnost nas vseh; kajti majorja Bahmana ljubi in spoštuje ves polk kakor očeta.“

Salis je ostrmel za hip, nato pa je zmagala njegova plemenitost. „Major Bahman je častitljiv mož“, je rekel. „Bog ve, da bi ga rad rešil, ako bi mogel! Toda ne bo mogoče!“

„Puskusi, Gaudenc!“ sem prosil. „Ti imaš mnogo upljivih prijateljev v ministrstvu in med poslanci, kakor si ravnokar povedal. Poskušaj enkrat, kaj zmore njihovo prijateljstvo.“

„Da, mnogi so člani „blagotvornih lože“, h kateri spadam sam. In mi si drugače vzajemno pomagamo. Toda zdaj vlada neki fanatizem za svobodo med raznimi ložami, da imam malo upanja doseči kaj v stvari, ki mora biti svobodnjaškim gorečnejšem neprijetna. Zdaj je vsak sumljiv, ki se poganja za pomiloščenje moža, ki je razkačil divje ljudstvo. Moj stričnik Rudolf je tudi v vojnem jetništvu. Prosil sem zanj Dantona, ki je zdaj postal vojni minister. Samo divje me je pogledal in mi namesto odgovora svetoval, naj kar najhitreje zapustim Pariz, ker bližajo se slabi dnevi za „aristokrate“. Že bi bil odšel, če bi me ne potreboval moj drugi stričnik Henrik, ki se skriva kakor vidva.“

Nato je Salis nekaj časa molčal in žalosten gledal pred se. Z izrazom najgloblje žalosti je potem dejal: „Ideali in vzori, za katerimi sem bil šel, so prazne varljivke, kakor se bojim! Strašnega dne 10. avgusta, ko so sneli Erlahovo glavo in glave mnogih mojih prijateljev mimo mojega okna, začelo mi je padati z oči, kakor luskiné! Mislil sem si francosko svobodo tako lepo, tako plemenito! Prinesla naj bi bila sreče in miru. Dozdaj

je prinesla ie kri in gorje in težke suženjske okove! Njena čista podoba je strta, umazana od krvi željnih psov, in komaj si upam nadejati se, da se bo dvignila iz blata, v katero so jo vrgli naši svobodnjaki v jakobinskih čepicah. Da, da, vedno bolj žalostna je Francoska!

Slednjič se je zdramil kakor iz sna in je dejal: Vendar hošem poskusiti rešiti Bahmana. Zadnjič naj vidim, ali znajo moji „bratje“ med svobodnjaki kaj več kakor le razdirati in uničevati.

„Hvala, Gaudenc!“ sem rekel. „Da si mislil s svobodo pošteno, nisem nikdar dvomil. In tudi tvoja plemenitost se je krasi pokazala. Bog blagoslovi tvoje prizadevanje!“

Salis se je hotel sedaj posloviti. Toda Reding ga je prosil, naj počaka še malo hipov, ker pričakuje obiska in ga želi imeti za pričo pri važnem opraviilu. Mislil sem, da je morda poklical kakega pisarja, da bi napravil svojo oporoko; kajti če-

tudi mu splošno ni šlo slabo, spremljale so ga vedno in vedno njegove mrke slutnje.

Sestri, ki sta v začetku našega pogovora o Bahmanu odšle ven, prišli ste nazaj. Začudil sem se videč, da ste bili odložili žalna oblačila v predsobi ukazali Brunnerju in Jožku pogrniti mizo. Pecivo, gladko brušene čaše ter steklenice so stale na njej. Čemu to?

Reding je razrešil uganko. Ker je jasno, da bo moral še dolgo ležati v postelji in potrebuje skrbeče roke, rekel je šaleč se napol, zato je sklenil pridobiti si pravico do nje. Z eno besedo — Marta Valdulerska je pripravljena poročiti se z njim in sicer še to uro, brž ko dojde oče Sekundus. Pač ve, da ni posebno pripraven čas, tako naglo po smrti očeta njegove ljube neveste, toda rajnik je izrecno želel, da bi njegova smrt niti za en dan ne zakasnila te njune združitve.

(Dalje pride).

Pismo Žefovo z Dunaja.

2. Na Dunaju.

O muj Žef, zdej pa le ahti se. U tašnemu babilonu pa še nis biu.

Jest se nism vedu kam abrnč. Če sm naprej pogledu, je že prletu autaramabil, od zad jih je šlu pa ceu rogoment. Ja, jest uam rečem, da sm se skori zmešu. Pa še deš je šou. O de b le pad streha pršu. Glih h sreč sm dabiu anga komparna anu sm ga prašu, či je kašn kafegaus.

»Za nosom bejš« je reku, »ga že dabiš.« »Buh ti paloni za tašna fejš navica« sm reku anu sm šeu prou glih zad za nosom. Ad deleč sm že zagledu anga pulcaje, k je kajne jahu. »Holt!« sm zakriču »ger bahman! bogin di rajšn?« Moš je pa le mouču anu pategnu ta bridka sablca uen. O na Duni pa nism pršu umret sem s mislu anu sm letu kar sm magu. Anu pogledite čudeš! kar sm jesku, sm kar na glih nejdu. Skočm skuz ane urata anu se znejdem glih na sred ane kafetarije. Sam Buh ga je prnesu tistga pulcaja.

»Buh dej srečje gaspod kafetir! Jest sm strašajnska lačn. Nej prneseje an lonc kašnga fandača. »Zind zi ajn slobeniš? je reku anu je prnesu an kup samih slabejnskih cajtng. »Ja gaspod« sm reku, »sej na znam brat; nu pa nej bo, bom paprobu. Ma kafe mi hitra dejte, če ne umrjem. Kafe ger, ajn flošn kafe.« A zdej me je pa zastopu. Ta spaka tajčarska je gvišna mislu, de nimam soudu anu m je prnesu ana tašna kirkca, de mi še notre u grla ni pršla.

Potle sm pa začeu cajtng brat anu sm jih glih narobe abrnč. Pa je prišu nazaj tist kafetir anu jih je prou pastavu. »So« je reku. A veste ki sm zakriču? »Tku jih zna usak šleudr brat, ma jest jih znam tud narobe!«

Glih dobra sm sedu, pa že prrajža h mene ana judouska pakueka anu mi začne ane fagure silt. Tašn nus je jemu, ku an fouč. »Niks kaufn« sm mu kar pa nemška paveđu, »od tašnih sorti fojlka nej kupje le kašni Majzelsi, Jajtelesi anu Cibelesi. Bek, cufort bek.«

Zdej sm se pa neki prou pametnega zmislil. Žef, sm reku, zdej boda tu na Duni gvašna kašni andrijalisti bombe metal. Je že bujš, če paprašaš, al je belika navar-nast.

Pakličem nazaj kaftirje.

»Ger kaftir,« sm djau, »niks bombm žlajdrn andrijalisti?«

»Niks, niks,« je reku.

»Al tud kadr kajzr gerausfurn?«

»Niks, niks,«

»Bejn kafe plačn.«

Taužnt petelinu, al b ga udaru! Tista kirkca m je računu celih trideset helarju. De b reku majnku petnajst soudu, b blu že bujš.

»Ger kaftir« sm reku, »niks več pr Duni kofe zaufn.«

Pa še pasmeju se mi je.

Potle sm šeu na kantrada anu sm anga kojna za rep prjeu, anu sm šeu za njim. »Če bo kojn prou pršu, pridem tud jest. — Anu tku rajžama. Kam pridem, bom že pisu.

Kris Kot!

Prjatu Žef!

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Slavnost v Cerknem. Iz Cerkna: Za slavnost razvitja zastave in žnjo združeno proizvajanje »Jeftejeve prisege« je preskrbljena avtomobilna vožnja med postajo sv. Lucija in Cerknem. Pri sv. Luciji bo čakal avtomobil na vlak, ki prihaja iz Gorice ob 6. uri 59 minut zjutraj in na gorenjski vlak ob 7 uri 30 minut. Vožnja v Cerkno traja eno uro. Zvečer bo zopet peljal avtomobil k sv. Luciji, da pride do zadnjega vlaka na Gorenjsko in do zadnjega v Gorico. V slučaju potrebe bo peljal avtomobil tudi večkrat. Priložnost je torej lepa, pridite!

»Stari in mladi« v Solkanu. — Naše društvo priredi v nedeljo v dvorani g. Nibranta ob 4^{1/2} popoldne veselico s sledečim vspešdom: 1. J. Aljaz: »Kmečki hišiči« — poje mešani zbor. — 2. Govor. — 3. Anton Medved: »Stari in mladi«. — 5. P. H. Sattner: »Nazaj v planinski raj« — poje mešani zbor. — 6. Srečkanje. — Medvedova igra pred smrtnica je krasno, umetniško delo. Jezik lep, dejanje se razvija z veliko napetostjo. Z neusmiljeno odkritosrčnostjo odkriva Medved tu rane našega ljudstva, a vse oblaži ljubezen pravih, naših ljudi, tako, da so »Stari in mladi« himna na našo moč, na naše zdravo ljudstvo, ki le tupatam zaide, a je ta pregrešek njegov pogin, a tudi — s v a r i l o drugim.

Zagraje. Veselica K. s. i. d. je lepo uspela Petje vseh pevskih zborov in tamburanje prav izvrstno! Ravno tako so lepo uspeli igre. Udeležba je bila sijajna, vkljub proti agitaciji nasprotnikov. Dvorišče je bilo popolnoma natlačeno. Srčna hvala bodo na tem mestu izrečena vsem, ki so pripomogli, da je naša veselica tako lepo vspela. Hvala pred vsem bratskim društvom in čč. duhovnikom ter drugim gostom!

Sorica. »Kat. slov. izobr. društvo« v Sorici priredi dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne veselico v prostorih g. L. Pintarja s sodelovanjem pevskega zbora in igralcev iz Podbrda. Na sporedu je: Petje, igra, 2 šaljiva nastopa, srečkanje in prosta zabava. Vstopnina: Sedež 1 K, stojišče 60 vinarjev. K obilni vdeležbi uljudno vabi odbor.

Iz Avč. Odbor tuk. kat. slov. izobr. društva se najtopleje zahvaljuje vsem, ki so se udeležili romanja na Brezje. Prosili smo Marijo, naj nas varuje po poti življenja, da ostanemo trdni v veri, in da nam da moč, da bomo sovražnike sv. cerkve zmagovali, in se enkrat v nebesih veselili.

V Lokovcu bomo praznovali cerkveni shod, na rožnensko nedeljo t. j. 6. oktobra. Popoldne istega dne priredi tukajzve Slov. kat. izobr. društvo veselico na dvorišču g. Ivana Šuligoj. Vspešdom obsega: dve deklamaciji, igro prepirljiva soseda, petje in šaljivo srečkanje. Vstopnina: stojišča 40 v, sedeži 80 v. Udje plačajo polovico. Nadejamo se da nas obiščeje tudi iz sosednih vasi. Na ta krasni dan k obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Podbrdo. Na veselici kat. slov. izobr. društva v Podbrdu sva se pa res v nedeljo prav dobro zabavala kaj ne? V resnici, tudi meni je dopadlo. Navgor g. Abram-a je bil lep. Petje izborna. Reči moram da ta mešani zbor z dobrimi glasovi izvaja nekaj dobrega za ušesa pod vodstvom g. org. Lapaj-neta. Igro »Ne kliči vraga« tudi prav povoljna kot za tako domačo priprosto burko. »Rekrut Janez«, od sv. Lucije je bil prav fest fant. Samo škoda da je moral »Urlaub« nastopiti kar naglo — brzopjavnom. Udeležba velika. Videl sem dobro zastopane Podbrčane in razna društva iz Hudajužne, Koritnice, Grahovo, Podmeleca, sv. Lucije, Bukovega in bližnje Sorice. Ta vzajemnost društev je mene veselila. Tako je prav. O priliki enake zabave se gotovo še snideva v Podbrdu? Da! — Jaz sem tudi Tvojega mnenja. Slišal sem da je ta vas Podbrdo zadnja na meji, ki loči Primorsko od Kranjskega, ali dragi prijatelj Ti povem na tihem, da se ne bodo drugi jezili: V petju, igranju, društvenem življenju so pa med prvimi.

V Šmartnem pri Kojskem bodo v nedeljo 29. t. m. priredili v ondótnem K. sl. izobr. društvu ob 4h popoldne zanimivo veselico s petjem, tamburanjem in deklamacijami. Glavna točka pa je dr. Krekova igra »Tri sestre« v 3 dejanjih. Pridite vsi, ki ljubite pošteno zabavo!

Dol - Otlica. V nedeljo smo imeli prvi občni zbor. slov. kat. izobraževalnega društva z jako lepimi predavanjem: Namen izobraževalnega društva. Čitala so se pravila in tudi podrobno razjasnila. Vpisalo se je že prvi dan čez 50 članov. Vidi se, da ljudstvo res hoče izobrazbe, da ne bo tako nazaj, kakor so tisti liberalci, ki so se pohujševali ob prelepi igri Lurška pastirica. Les se pejt učit! Zdej se vidi, kjob je napredk. Naprednjaki pri nas imajo le to zasluogo s svo-

V NEDELJO V SOLKAN!

jim napredkom, da ostajajo v razvoju izobrazbe in omike vedno bolj zadaj. Dokaz samo to! - Kje, ljudje božji, so se že kdaj pohujševali, nad predstavami takih iger, kakor je, Lurška pastirica? Saj še nad drugimi se niso naši liberalci, ki so pregrešne; poglejte samo po deželi! Bukve, bukve v roke in učite se potem govorite. Še nekaj, da ne bo nobene krivice. Priznajmo zasluge! - Še to zaslugo imajo naši »naprednjaki«, da vedno netijo sovraštvo med Dolom in Otlico, da delijo vedno občino v dve sovražni vasi. Roko na srce in premislite! - Novo izobraževalno društvo pa boče ravno to sovraštvo pomiti in meja med Dolom in Otlico mora pasti! - Kdor je zato, naj pomaga!

Iz Devina. - V nedeljo dne 22. t. m. se je vršil občni zbor S. k. i. dr. »Adrija« in podružnice »Slov. Straže« pri katerem so bili enoglasno izvoljeni sledeči: Predsednik: gosp. Franc Pecikar gost. - podpredsednik: Novak Ivan postaje vodja - tajnik: Colja Josip org. - blagajnik: Alojz Pahor - knjižničar: Alojz Colja - pregledovalcu računov: Leghisa Jabob in Pe. i. Anton. - Odbor podružnice pa: Predsednik: Velč. G. Ivan Kos, kaplan - podpredsednik: gosp. Colja Josip, podž. - tajnica: gospodična Marija Krelbelj vrtnarica - blagajnik: gosp. Peric Peter - pregledovalcu računov: gospodični Mervic Terezja in Legiša Ljudmila. Po dokončanem občnem zboru je bila društvena zabava v gost. gosp. Franca Pecikar, pri kateri je udarjal slavni tamburaški zbor iz Nabrežine. Predno smo se razšli, je prišel liberalni učitelj nas psovati za šmrkavce. Prašali ga nismo ničesar, pa je prišel v našo sobo nas psovati. Tu se vidi, koliko izobrazbe je pri liberalcih. So minuli časi, ko nas so imeli za norca, a zdaj ne več.

Za »Slomškovo Slavnost v Mirnu« so darovali: v denarju - Dr. A. Breclj K 10 - I. Kopač K 6 - Dr. I. Srebernič K 5 - D. Doktorič K 5 - Dr. F. Pavletič K 5 - I. Fon, poslanec K 5 - D. F. Š., K 5 - S. Ulčakar K 4 - Alojz Fogar K 3 - N. N. - Poveraj K 1.40 - Fr. Ks. Kremžar K 1 - Oblaschiak K 1 - Godnič, visokošol. K 1 - Frančiška Roj K 1 - Skupaj K 55.40. - V blagu raznih predmetov gg. trgovci: Teod. Hribar - M. Anzerwald - I. Medved - Hedzet & Koritnik - Pintar & Lenard - Ivančič & Kurinčič. Vsem iskrena hvala!

Naša mladina.

Izjava. Brisko okrožje Orlov je v nedeljo 22. sept. imelo svojo sejo na Dobrovem, kjer so bili zastopani odseki iz vseh Brd. Tu so zastopnikisoglasno sklenili izjavo, ki jo podpisano predsedništvo in načelstvo v naslednjem objavlja: Dne 11. avg. se je na Dobrovem vršil lep nastop briskih Orlov. Kot govornika sta nastopila gg. pravnik Godnič in Remec. Medtem ko je g. Remec proslavljal spomin Slomškov in njegove zlate nauke priporočal mladim in starim, je g. Godnič govoril o nalogah katoliškega mladeniča in katoliške mladeniške organizacije. Med nalogami je naštel tudi to le: »Širite z vsemi silami katoliško časopisje!« Pri tem je seveda omenil tudi »Novi Čas«, ki je glasilo vse naše organizacije. O tem pa je prinesel cenjeni »Prim. List« netočno poročilo iz Medane, češ da je »neki gospodič« (mišljen je g. Godnič) agitiral proti »Prim. Listu« in od ljudi »zahteval«, naj ta list puste. Z ozirom na to izjavljamo, da to poročilo ne odgovarja resnici in zelo obžalujemo, da so radi tega poročila bili vznevoljeni vsi udeleženci one slavnosti. G. Godnič ni niti z besedami agitiral proti »P. L.« Če mu je kdo opomnil, da ima že »Prim. List«, je dejal: »Prav! Le berite ga! Berite pa tudi »Novi Čas!« — To je resnica. Ne zdi se nam umestno objavljati taka poročila tudi radi tega ne, ker neugodno vplivajo na dobro razpoloženje somišljenikov S. L. S. — Torej, z malonkostmi ne razburjati duhov in ne delati krivice gospodom, ki imajo ljubezen do mladeniške organizacije, za katero

z vso vneto delajo. To delo za mladino je važno. Vsak, ki se ž njim trudi, zasluži podpore, ne pa nasprotovanja! Gg. Godnič in Remcu pa: Srčna hvala! — Naznanjamo k sklepu, da je ta »izjava« zakasnela, ker prej nismo mogli imeti seje.

Na Dobrovem, 22. sept. 1912.

Jožef Štekar **Karol Terčič**

velep. v Snežatnem kot načelnik okrožja. kot preds. okrožja.

TELOVADNE ODSEKE ORLA se poziva, da nemudoma odgovore na podzvezno okrožnico, glede nastopa v Mirnu.

Rihenberg. Šmarenjski preč. g. župnik je daroval za našo Marijino družbo 15 K, za kar se ta iskreno zahvaljuje.

Čepovan. Marijina družba bo imela v nedeljo 29. sept. pop. ob 2. uri veselico s različnim sporedom v prostorih g. organista.

Proti pijančevanju.

Alkohol in jetika. Razni so vzroki jetike, toda premnogokrat provzročajo jetiko preobilo zavživanje alkohola. Prebavila, možgani, srce, ledice — vse to pokvari alkohol, vsled česar človeško truplo nima nikjer nobenih odpornih sredstev proti bakterijam. Številke raznih zavarovalnic za življenje dokazujejo, da alkohol krajša življenje ter da so pivci mnogo bolj dostopni boleznim ko zmerni ljudje. Mnogi zdravniki navajajo alkohol pred vsem kot eden glavnih vzrokov jetike (tuberkuloze). Indijance in Zamorce mori jetika ravno vsled preobila uživanja šnopsa, ki ga Angleži nalašč razpečavajo med dotičnimi reveži, le da jih imajo ložje pod komando. Zmerni Japonci in Kitajci pa jetike skoro ne poznajo. — Tudi med Slovence naši narodni nasprotniki pošiljajo cele vlake šnopsa. To kugo naši ljudje pijo in plačujejo — sebi v smrt, svojemu sovražniku v dvojni dobiček.

Avstrijski protialkoholni kongres se je od 22. do 24. t. m. vršil v Salzburgu. Slovence sta poleg drugih zastopala dr. Krek in apostol zmernosti na Slovenskem župnik Janez Kalan, ki je na kongresu tudi govoril. Isti gospod se je na Dunaju poklonil v imenu slovenskih abstinentov kardinalu Mercirju, ki ga je sv. Oče imenoval za pokrovitelja abstinenca.

Delavski in socialni vestnik.

Krščansko socialna delavska organizacija gre naprej. Lepo zmago so si pret. mesec izvojevali krščanski delavci v Salekamerutu. Tam so solinski delavci in rudarji do zadnjega časa bili pod terorizmom rdečih sovražnikov delavstva. Salekamergut so smatrali za najhujšo trdnjavo socializma. Od 19. do 24. avgusta pa so se ondi vršile volitve v rudarske zadruge. Pri teh volitvah pa so čisto nepričakovano zmagali z veliko večino kandidatje katoliškega delavstva. Od 22 zastopnikov jih imajo katoliški delavci 20. Soc. demokratski voditelji so propadli vsi. Tudi drugod propadajo socialisti pri volitvah v rudarske zadruge. Tako so solinski delavci vzgled nam, kaj se pravi vstrajno delo. Tudi tam, kjer se nam socialisti zde nepremagljivi, se da mnogo doseči z vstrajnim de-

lom. Na delo za »Jugoslovansko Strokovno Zvezo«!

Socializem — odpad od Boga! — Znano je, da socialisti nevedneže love na svoje limanice, češ da niso proti veri. Ko so ti ubožci enkrat v njihovih rokah, jih pa obdelujejo in obdelujejo, dokler tak zapeljanec ne zavrže vere svojih očetov. — Kako socialna demokracije deluje za odpad od Boga, nam dokazuje žalosten vzgled, ki ga beremo v glasilu slovenskih socialistov. V Pulju je umrl v ondotni bolnišnici socialist Zlobec, ne da bi se bil spravil z Bogom. Socialistično glasilo piše o tem med drugim:

»Tam v bolnišnici je moral občutiti poleg svojega trpljenja še trpljenje, ki so mu ga povzročile vsak dan nune, ki strežejo bolnikom. Vsiljevale so mu z nam enja (križ), ki niso bili simboli njegovega prepričanja in silili so ga, naj se izpove božjemu namestniku, kar je sodrug Zlobec vselej odklanjal.«

Nato pa slavi v dolgem članku življenje in smrt moža, ki je zavrgl Boga. Junak, kdor se ne da spovedati ob smrtni uri, slava mu, komur katoliški duhovnik ne moli molitev na zadnji poti v večnost! To je socialistična vera! Kdor ima iskrico vesti in vere do Boga, ta bo obrnil hrbet socialističnim brezvercem in bogotajcem!

Socialist mora biti brezverec! Kmalu po predzadnjih volitvah v Belgiji je pisalo vodilno glasilo belgijskih socialistov (Journal de Charleroi z dne 28. maja 1908) tako le: »Noben delavec ne sme več v cerkev! Nobena delavska žena več v spovednico! Nobenih krstov, nobenih cerkvenih porok več! Ne puščajte delavskih otrok v katoliške šole!« In 13. julija je pisal isti list: nobenih krstov v cerkvi, nobenih porok v cerkvi, nobenih cerkvenih pogrebov in nobenih prvih obhajil nočemo več! Delavstvo mora organizirati splošni, stalni in radikalni verski štrajk! Od danes naprej mora v stranki veljati geslo: Noben otrok, nobena žena, noben mož nobenega vinarja več za katoliško cerkev!« — Tako si je to glasilo belgijskih rdečkarjev upalo pisati po volitvah. Pred volitvami so pa hodili okrog — kakor to delajo tudi naši — in lovili verne, a nezavedne in nepoučene in lahkoverne delavce in kmete kakor kaline na svoje limanice!

Zadružništvo.

Na Livku se nahajajo 4 mlekarnice, kar je naš najboljši dohodek: živinoreja in mlekarstvo. Mlekarnice jako dobro uspevajo. Izdeluje se okusno čajno maslo, ki slovi po naših mestih. Pripomniti moram, da mlekarna Perati nad Livkom najboljše napreduje. V tej mlekarni gre vse po zadružnih pravilih, redni občni zbori in seje vsaki mesec, vse v korist zadruge. Naj bi bila mlekarna Perati vzor vsem v okolici. Radi tega moramo biti hvaležni bivšemu gosp. predsedniku, ki je povzdignil mlekarno na višek. Zadružnik.

Slomškova slavnost v Mirnu dne 6. oktobra obeta biti zelo zanimiva. Orli, ki korakajo v Miren skozi Gorico, se zbero

6. oktobra v Miren!

točno ob 7^{3/4}, na dvorišču »Centrala«, odkoder skupno odkorakajo v Miren, kjer bo ob 9 sprejem. K zadnjič objavljenemu vspredu dodajemo še, da bo popoldne govoril na shodu g. drž. posl. **Jožef Fon.** — **Na svidenje dne 6. oktobra v Mirnu!**

Evharistični kongres.

Govor dr. Šusteršiča

na evharističnem kongresu na Dunaju.

V naslednjem priobčujemo izvleček dr. Šusteršičevega govora na prvem slavnostnem zborovanju v Rotundi. Po splošni sodbi je ta govor eden najlepših in najglobokejših, kar jih je bilo govorenih one dni na dunajskem kongresu.

Govornik se spominja Kristusove dedščine, naročila, izražnega v besedah: »To storite v moj spomin!«

Dedščina Jezusa Kristusa se širi z neverjetno hitrostjo. Malo časa po odhodu Izveličarjevem je praznoval evharistični Kristus-svoj vhod v Rim, v glavno mesto tedanjega sveta. Tisoči in tisoči so hiteli zraven in zahtevali delež njegove dedščine. Stoletje je sledilo stoletju, preganjanje kristjanov se je vrstilo drugo za drugim, sto tisoči so padali v boju kot verni branitelji dedščine Jezusa Kristusa! In vendar kakšen čudež! Dedščina se vedno širi hitro kakor ogenj v vse dežele in med vse narode. Čim huje in strašneje je preganjanje divjalo, tem tesneje so se oklepali pre-

Cerkve Sv. Štefana na Dunaju.

ganjanci evharističnega Kristusa in tem odločneje so branili sveto dedščino. In če danes po zemlji ozremo, lahko veselo vzklknemo: Dedščine Jezusa je postal deležen ves svet! (Veliko odobravanje.)

Kako majhno je bilo število ljudi, ki so prišli v stik z njim v času, ko je še sam po zemlji hodil. Kako majhno je bilo primeroma število prvih kristjanov, ki so bili stanovitni »v lomljenju kruhov«. In danes? V vseh delih sveta, v vseh deželah, med vsemi narodi žive milijoni in milijoni, ki evharističnega Izveličarja pripoznavajo in ga z vernim srcem prejemaajo. Na mestu pa, kjer je nekoč stal Neronov cirkus, v

katerem je na tisoč kristjanov vpricho trinoga najkrutejšo mučeniško smrt našlo, stoji danes veličastna cerkev sv. Petra, največja hiša božja na zemlji z vnebokepečo kupolo Mihelangelovo, ki se dviga nad grobovi apostolov-prvakov in nad evharističnim oltarjem sv. očeta! (Živahno odobravanje.)

Zgodovina krščanstva je zgodovina Evharistije; ta je namreč središče našega verstva. Evharistija je preiskusni kamen kristjanov od vsega početka, od njene napovedi in postavitve do danes in bo ostala do konca časov. Že njena napoved v sinagogi v Kafarnavmu, o kateri je njegova eminenca, prevzvišeni gospod kardinal legat tako pretresljivo govoril, je ločila duhove in napravila prepad med zvestobo in nezvestobo. Sv. evharistija, komaj napovedana, je že postala odločilna preizkušnja vere in to bo tudi vedno ostala. Evharistija je namreč Kristus, je Izveličar, je Bog! (Veliko odobravanje.)

Jezus! Kaj so hoteli tekom časa vse iz njega napraviti! Njegovi judovski sodniki in vrstniki so ga imeli za revolucionarja, za bogokletneža, v našem času ga imajo za »modreca iz Nazareta, za učenika brez ozira na verstvo, za narodnega voditelja in socialista«. Ja, najnovejši čas pravijo celo, da ni sploh nikdar živel. On pa vedno stoji v sveti resnobi sredi človeštva in nam govori po svoji cerkvi iz Petrovega čolnča o svojem mesu in svoji krvi kot o živi hrani in se obrača kakor nekaj v Kafarnavmu opazujoč žalostno ločitev, na vse z usodnim vprašanjem: »Ali hočete tudi vi oditi?« Mnogi zapuščajajo Njega in Njegovo dedščino in hodijo lačni in žejni svoja pota. Četa pa, ki se zbira okoli Petra in Rima, govori s Simonom Petrom: »Kam naj gremo, Ti sam imaš besede večnega življenja!« (Burno odobravanje.) Kjer je Peter, tam je Cerkev, kjer je Cerkev, tam je Izveličar.

Nato govornik popisuje, kako človek v pehanju za kruh pozabi le prerad na Boga in kako nujno je potrebno, da tudi lajiki (verniki, ki niso duhovniki) posegajo v boj za tabernakelj. »Boj za kulturo je boj za tabernakelj!« Nato spominja dveh

evangeljskih oseb, Janeza Krstnika in rimskega stotnika, ki sta bila oba lajika, a sta brez strahu pričala resnico.

Ali ni rimski centurio podoba skupnosti domovinske zvestobe do države in do vere v Izveličarja, ki je ukazal, dati cesarju, kar je cesarjevega? Postojmo za trenotek v Avstriji, v katere glavnem mestu danes zborujemo. Pojdimo v duhu k maši v katerokoli cerkev v naši državi. Takoj v začetku tihe molitve, kanona moli duhovnik: »Za našega cesarja Franca Jožefa«. (Naydušeno odobravanje.) In ljudstvo moli z njim vred. V tej dannadan se ponavljajoči molitvi zajema patriotizem neusahljivo moč! (Veliko odobravanje.) Ljudstvo, ki v globoki pobožnosti pri evharistični daritvi za svojega cesarja moli, ne prelomi nikdar zvestobe. (Demonstrativno odobravanje.) V težkih urah se je ta zvestoba vedno izkazala za čisto zlato.

»Za našega cesarja Franca Jožefa« — za najsvetlejšega protektorja našega kongresa, ki v tesni zvezi z vsemi katoliškimi narodi črpa moč svoje vere iz Evharistije. Največji je on med ljudmi, ki to sijajno slavje obhajajo — je pa danes tudi največji med mogočniki sveta, ker se na čelu katoliškega sveta poln ponižnosti klanja pred božjim Izveličarjem. (Minute trajajoč vihar odobravanja.)

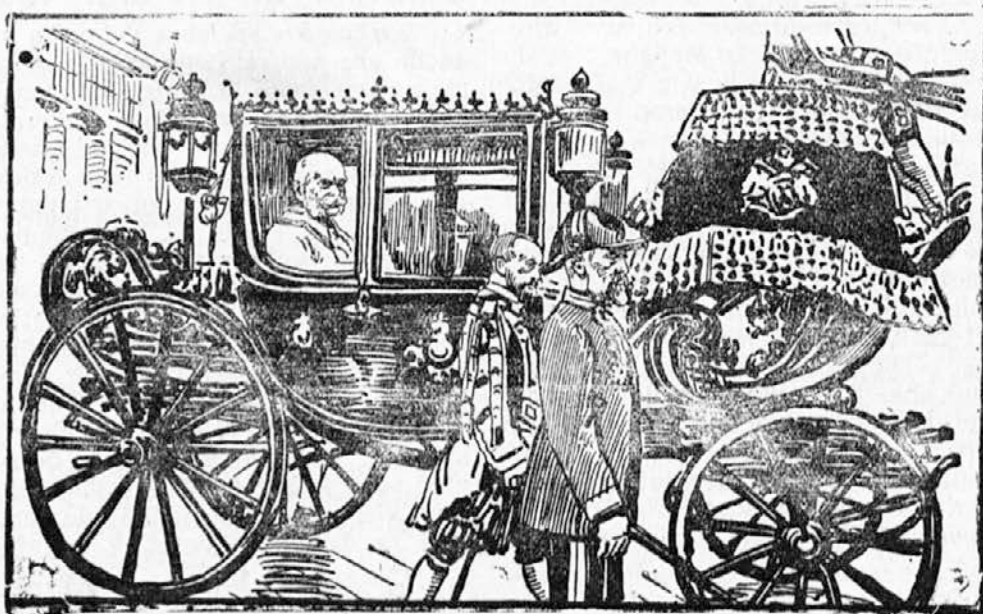
Hitim h koncu. Za človekom, ki se truden vleže k zadnjemu počitku, pošilja cerkev dva pozdrava: mir in luč. Odrešenje od greha pomeni mir, zdravje duše pa luč. Mir v srcu, luč v razumu! Obramba dedščine Jezusove pomeni brambo miru in luči pred sovražnim bojem in temo laži ter zmote.

Pred tabernaklom miglja mala lučica — večno luč jo imenuje verno ljudstvo — podoba jagnjeta, ki odjemlje grehe sveta, podoba ozdravljenja duše. Zunaj sovražstvo in prepir, krivda in greh, bolna srca, bolne duše, tavajoče v temi zmote in laži. Tu znotraj mir in luč...

Izveličar je zapustil svet, ostala je njegova sveta dedščina.

Kam naj se mi podamo? H Kristusu, k Evharistiji, kajti mi verujemo, da je ev-

Cesar se v dvornem vozu pelje za procesijo.

haristični kruh Kristus, sin božji. (Veliko odobravanje.)

»O zveličavna hostija,
ki kažeš pot nam do neba —
Na zemlji boj vrši se vroč,
okrepi nas, daj nam pomoč!«

(Viharno ponavljajoče se odobravanje in ploskanje.)

Obhajila na evharističnem kongresu.

Med evharističnim kongresom je na Dunaju prešlo sv. obhajilo nad 300.000 vernikov. V frančiškanski cerkvi, kjer so imeli svoje pobožnosti Slovenci, je v dneh kongresa bilo obhajanih 11.000 oseb, ki so bili seveda skoro sami Slovenci. — Kakor je po številu obhajanih dunajski kongres prvi med dosedanjimi, tako so v tem oziru tudi Slovenci bili prvi med vsemi narodi na kongresu.

Cesarjeve besede pred slovesno procesijo. V jutro 15. t. m., ko se je imela vršiti velikanska evharistična procesija, je vreme slabo kazalo. Cesar je — kakor navadno — ostal ob 5h zjutraj. Dal je povedati, naj se procesija vrši tudi v dežju! Izjavil je, da se procesije na vsak način udeležijo. Ob 1/2 6 pridejo zdravniki in odsvetujejo cesarju, češ da je njegovo zdravje v nevarnosti. Cesar pa je odgovoril: »Na tisočkrat sem hodil na lov v mnogo slabšem vremenu. Zakaj ne bi izkazal časti Vsemogočnemu?« Vse je obmolknilo pri teh besedah, ki nam kažejo živo vero našega vladarja. Prekrasen vzgled za vse mlačne kristjane!

Orli na Dunaju. Ko so naši Orli o priliki evharističnega kongresa korakali po Dunaju in so jih Dunajčani in drugi tuji z velikim zanimanjem opazovali, sem se spomnil, kako jih doma njihovi lastni bratje črtijo in zasramujejo. Takrat sem zaželel, da bi se orlovska organizacija še bolj utrdila in razširila v čast in ponos slovenske domovine.

Novice.

Napreji! Z današnjim dnem je dosegel »Novi Čas« že častno število 5090. Vsaki dan se oglašajo novi naročniki. Ravno danes smo dobili iz naših hribov razglednico, na kateri je fotografiran čvrst fant, ki drži v roki razgrnjen »Novi Čas«. Na dopisnici se naročajo še 3 izvodi »Novega Časa«. Pristavljena pa je opomba: »**Po Novem letu list razširimo!**« — To je prava beseda! Pripravljati pa se moramo že sedaj, da bomo ob Novem letu dosegli večje uspehe! Vsak prijatelj je naprošen, da z vsemi močmi agitira za razširjenje našega glasila. Od sedaj do konca leta stane list le 75 vinarjev. Nabirajte naročnikov že sedaj! Če bodo vsi prijatelji storili svojo dolžnost, kakor so jo doslej, ne bomo čakali 3 leta, pa bo »Novi Čas« štel 10.000 naročnikov! Z Božjo pomočjo na delo!

V goriškem bogoslovnem semenišču se začne novo šolsko leto dne 2. oktobra s sv. mašo ob 8h zjutraj. Gg. bogoslovci naj se zato izvolé predstaviti semeniščnemu vodstvu v torek, dne 1. oktobra.

Monsignor Wolf je po precej nevarni bolezni, ki ga je bila pred mesecem napad-

la, hvala Bogu, do dobra okreval in se pred par dnevi spet povrnil v svoje sicer še malo zimske, a vendar le lepe podbrške gore. Bog ga ohrani še dolgo zdravega in čvrstega!

Mašniška 40letnica. V nedeljo dne 22. t. m. se je vršila v Prvačini izredna cerkvena slovesnost. Veleč. gospod dr. Hilarij Zorn, c. k. profesor veronauka na realki v Gorici in dež. šolski svet, in prvaški rojak, je obhajal 40 letnico svojega mašništva. Slovesnost ni bila naznanjena, a vendar ob 10. uri, so dobri Prvačkovci napolnili cerkev, kjer je imel slavljeneč slovesno sv. mašo. Pri sv. maši so mu stregli domači in batujski g. župnik, njegov rojak, ter preč. g. franč. gvardijan iz Kostanjevice. Peli so prav lepo pevci in pevke kapucinske cerkve v Gorici H. Sattnerjevo »Misa Seraphica«. V prvaški cerkvi se ni slišalo še takega petja. Popoludne so peli domači pevci med drugim tudi slavljenečve litanije M. B. Pri slovesnostih so bili navzoči tudi g. ravnatelj in 9 profesorjev iz realke, kar priča kako priljubljen je slavljeneč med kolegi. Bog daj da bi slavljeneč obhajal še zlato sv. mašo v Prvačini!

Duhovske vesti. Č. g. Ivan Franke v Štjaku, ki je bil namenjen za kurata v Nabrežino, ostane na svojem mestu. V Nabrežino pa pride č. g. Jožef Vodopivec, doslej podružnik v Kanalu.

Ponesrečil se je v sredo 25. t. m. č. g. Ivan Košir, kurat v Ročinju, grede s Kambreškega v Ročinj. Na poti si je namreč v členu tako hudo zvil nogo, da so ga pripeljali v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer se boljše počuti.

Evh. shod na Dunaju. Z dežele nam pišejo: Naši vdeleženci evh. shoda so presrečni. Dunajski dnevi jim ostanejo nezabni. Mnogi povarjajo: »Rajši sem, da sem bil na Dunaju, kakor da bi imel veliko svoto denarja.« Naš Izveličar v presv. Evh. ima veliko privlačno silo.

Evharistična tridnevnik v Mirnu. Iz Mirna. Pret. petek, sobota in nedeljo smo imeli slovesno evharistično tridnevniko v Mirnu — in sicer petek in soboto za domačine, soboto pop. in nedeljo pa tudi za zunanje vernike. — Da je evharistična pobožnost vernikom jako ljuba pokazalo se je vže pri začetku četrtek zvečer, ko se je zbralo v župnijski cerkvi veliko vernikov. Domači duhovniki in čč. oo. frančiškani so četrtek spovedovali vse šolske otroke, ki so pristopili petek zjutraj k skupnemu sv. obhajilu — zvečer pa posebno možke, ter moramo domačine posebno pohvaliti, kajti nad 1200 obhajil je bilo petek in soboto. — Petek in soboto zjutraj je bila sv. maša pred Izp. S. R. T. — pop. ob mraku pa blagoslov. — Soboto pop. se je pobožnost prenesla v romarsko cerkev na Grad, ki je bila zunaj in znotraj krasno okrašena z borovci — napisi — in cveticami. Spovednikov je bilo dovolj, med njimi štiri čč. gg. profesorji osrednjega semenišča. Pred blagoslovom je govoril č. g. kaplan Drašček o Najsvetejšem, spovedniki pa so imeli dovolj dela do 8. ure zvečer. — Verniki so spali kakor

navadno v cerkvi. Zvečer so naznanjali zvonovi, razsvetljava na Gradu in po Mirnu, topiči in rakete slovesnost prih. dne. — Nedeljo ob 5. uri delili so trije duhovniki vernikom sv. obhajilo, ob 6. uri je daroval sv. mašo vlč. g. dr. Pavlica pred Izp. S. R. T., ki je bilo cel dan izpostavljeno vernikom v češčenje. Ob 7 in pol je bilo zopet skupno sv. obhajilo šolskih otrok, ki so veselo prepevali evharistične pesmi, na kar so dobili malo gorke kave in kruha. — Ob 10. uri je daroval slovesno sv. mašo domači župnik Rojec ob azistenca vseh duhovnikov, propovedoval je o Sv. R. T. č. g. frančiškan p. Bernardin. — Predpoldanska slovesnost je končala ob 11 in pol. — Po sv. maši je ostalo veliko vernikov v cerkvi, ki so javno častili sv. R. Telo. — Ob 3. pop. je bila pri natlačeno polni cerkvi slovesna javna ura češčenja — na to slovesni govor veleč. g. profesorja dr. Jos. Ličan-a na kar je sledila lepa, slovesna procesija z Najsvetejšim, katero je nosil vlč. g. dr. A. Pavlica. Vsa slovesnost se je končala z zahvalno pesmijo. — Sv. obhajil na Gradu je bilo 1300. — Pop. slovesnosti se je vdeležilo ogromno vernikov iz okolice in Gorice. — Pohvalno moramo omeniti mirenske občinske zastopnike, ključarje posebno pa vse dobre Mirence, ki so vse tri dni poveličevali izvanredno slovesnost s svojo navzočnostjo, s prostovoljnimi doneski za razsvetliavo in pogoščenjem otrok. — Opomnimo da je bil v nedeljo cel Miren v zastavah. Naj bi ta slovesnost tudi nekaj pripomogla h češčenju Najsvetejšega v goriški okolici.

Krščanski Rusi proti Sokolom. Te dni je objavil ugledni ruski Slovanom prijazen list »Kijevljanin« članek, ki najostrejšje obsoja sokolska društva, kakoršna so danes, in priporoča, naj se tudi na Ruskem prično ustanavljati društva »Orlov«. Sicer so imeli ustanovitelji prvega Sokola najboljše namene, toda sedanji brezverski duh je pod pretvezo »napredka« napisal na svoj program: boj proti veri in cerkvi. — Kako lepo je govoril dr. Rieger povodom blagoslovitve neke sokolske zastave! — »Krščanski vitezi«, je dejal, »so smatrali za svojo dolžnost, da so častili Boga... Naj postanejo Sokoli pravi krščanski vitezi, ki naj branijo resnico in vero!« Žalibog je sedaj ravno narobe in skrajni čas je, piše časopis »Kijevljanin«, da se prične tudi na Ruskem resno ustanavljati »Orel« kot protiutež brezverskemu Sokolu, ki že davno ni več nadstrankarska organizacija, ampak ustroj v službi mednarodnega svobodomiselstva. Podobno je l. 1911 pisal tudi ruski list »Kolokol«. — Slovenci smo pač lahko ponosni, da smo ustanovili prvega »Orla«, ki je zdaj v zgled celó veliki Rusiji! Sokolstvo pa se je udihtalo svobodomiselstvu, zato izgublja svoj ugled!

Javen shod v Podgori. — V prostorih g. Štefana Bregarja pri železniškem mostu v Podgori bo v nedeljo pop. ob 5. uri javen shod, na katerem se bo govorilo o narodnem in šolskem vprašanju, o Slovencih in »Slovenski Straži« v Podgori. Vabljani so vsi Slovenci in vse Slovenke iz Podgore.

Matura se je vršila 26. t. m. na c. kr. gimnaziji. Prestala sta izpit 2 kandidata.

Smrt. — Umrli je v Podgori 24. t. m. Andrej Klavčič, v starosti 63 let. Pokojnik je 40 let neprestano služil v gradu grofov Attems v Podgori in je bil za to pred par leti odlikovan s častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje. Bil je dobra, blaga duša, odkritega krščanskega prepričanja, v občini od vseh spoštovan. Bil je pred dvema tednoma na evharističnem kongresu na Dunaju, kjer je pa obohel in vse dni evharističnega kongresa ležal. — Mož je že prej bolehal na raku na želodcu, in ga je ta bolezen tudi položila v grob. — Dobri mož naj počiva v miru.

Na tifusu je nevarno obolela voditeljica rihemberške Marijine kongregacije Kristina Sever. Nahaja se v goriški bolnišnici. Kongregacijam jo priporočamo v pobožno molitev.

Sodrug Čidin v Nabrežini je bil radi poriverbe delavskega denarja obsojen na 2 meseca ječe.

Sodrug Marizza je bil, kakor nam poročajo iz Nabrežine, aretiran v sredo popoldne, ko je šel z dela. Baje ga dolže, da njegovo poslovanje ni bilo v redu. Kaj je resnice na tem, bo dognala preiskava. Če dožene preiskava njegovo nedolžnost, bomo o tem lojalno poročali in svoje čitatelje obvestili, ker nikomur nečemo delati krivice.

Občinske volitve v Gorici — zopet ustavljene! Prihodnji teden bi se imele vršiti vendar že enkrat občinske volitve v Gorici, ki so se navadno vršile spomladi. Že letos spomladi je vlada ustavila volitve na pritožbo Slovencev, ker so bili volivni imeniki skrajno nemarno in za Slovence škodljivo sestavljeni. Ko so se napake popravile in volivni imeniki zopet razgrnili, so Slovenci vložili še nad 260 reklamacij. Toda goriški magistrat je vse reklamacije odbil, izvzemši 2. O tem smo že poročali. Slovenski volivni odbor, v katerem sede zastopniki vseh strank in ki mu predseduje posl. Fon, se je pritožil na vlado radi zavrnjenih reklamacij. Vlada je uvidela krivico in včeraj **ustavila volitve**, ki se zopet ne bodo vršile. Laška irredentovska klika bi se rada vzdržala in za to nima več druge moči ko nasilstvo. Pa pravica zmaguje!

Letina na Livku. Z Livka: Tu pri nas visoko med Kukom in Matajurjem se le redkokdo zgleda. Zatorej prosim g. urednik za mali prostorček v »N. č.« Seno smo lepo spravili, bilo ga je srednje, otava je bila letos jako lepa, žal da se slabo spravlja radi slabega vremena. Fižol, ki je pri nas eden glavnih pridelkov, slabo zori, enako tudi turšica, ker je 21. t. m. že v tretič nas obiskala slana. Krompir se ne more spravljati domov, ker je vedno premokra zemlja; v zemlji pa gnije. Bog pomagaj!

Pliskovška romarica se je srečno povrnila z Dunaja z vlakom in z vozom s postaje domov, spremljana od g. sprevodnika, ki jo je z vsem priskrbel v samostanu. Tam se je nabralo za našo staro romarico nad 600 kron, tako da bo revica preskrbljena na stara leta. Dobra, pobožna ženica bo sedaj vsa hvaležna molila za svoje velikodušne dobrotnike!

Hudo je ponesrečil v kamnolomu pri Nabrežini delavec Ivan Sulčič iz Sv. Križa. Bojimo se, da bo ob desno roko. Ta je letos že druga velika nesreča v istem kamnolomu.

Zgorel je sinoči na Pokopališki cesti v Gorici hlev, last nekega kmeta. Na lice mesta je došlo vojaštvo ter gasilci iz Gorice in z državne postaje.

Tatvine. V Črničah so zopet tatovi ukradli nekemu vozniku 1 kvintal sladkorja in drugemu obilo češpelj z voza. Vkljub skrbnemu preiskovanju domačega redarja in orožnikov ni mogoče priti tatovom na sled. Radi tega so silno užaljeni vsi Črničkovci in radi bi kaj dali, če bi se mogli zasačiti ti zviti uzmoviči. Zdi se celo, da mora biti to organizirana tatinska družba, ki je izvršila v kratkih letih več tatvin, ne da bi jih mogli zaslediti.

Pasji kontumac. Z Vipavskega nam pišejo: Pasji kontumac traja že predlogo časa. Opozarjamo nato c. kr. okr. glavarstvo.

Vinska kupčija na Vipavskem. Vino so pokupili še pred trgatvijo v Vipavski dolini razni vinski trgovci. Plačujejo mošt, čisto mero, do 38 K za hekt. Trgatev se je že začela, zlasti v gornjih krajih, samo bati se je, da ne bo mrzlo vreme škodilo kakovosti vina.

Vojašnica v Tolminu. V Tolminu so blagoslovili dné 19. t. m. novo vojašnico. Pravijo pa, da bodo dozidali k dosedanjim nova poslopja, ker se vojaštvo še pomnoži.

Sneg. Iz Baške doline: Sneg nas je začel letos zgodaj obiskovati. Dvakrat je zapadel že do Bače nad Podbrdom. Na Poreznu so plazovi odnesli več kop sena.

Našlo se je nekaj denarja med Zagrajcem in Temnico. Lastnik naj se zgleda v Zagraju pri predsedniku K. s. izobr. društva.

Izgubila se je v sredo 18. t. m. na potu izpred škofije čez Travniki do Trgovskega doma ženska zapestnica. Pošteni najditelj je lepo prošeno, naj jo izroči policiji ali našemu upravnistvu. Dobi lepo nagrado!

Letina v Baški dolini. — Ajda kaže slabo. Bog nas vari slane! — Koruza bo tudi težko dozorela po naši dolini, če ne bo kaj gorkejših dni. — Sadija je bilo ponekod v naši dolini precej, posebno v Podmelški fari, kjer se je drevje jabolk in hrušk kar lomilo. Kdor bi jih želel kupiti, naj se požuri.

Nekaj o liberalni maniri. (Zagrajec pri Komnu): Če se je kdaj pokazala liberalna surovost v svoji najlepši luči, se je to zgodilo pač v naši vasi dné 22. sept. t. l. o priliki veselice našega kat. slov. izobr. društva. Črna zavist liberalnih barab, da je naša veselica sijajno vspela, da se je ljudi iz cele okolice pri nas kar trlo, je javno pokazala, kje je pravi napredek. Med tem ko se je naše občinstvo zabalo in divilo krasnemu programu, ki se je na odru našega društva izvajal, je sokolska in barabska druhal skušala motiti naše mirne ljudi s tulenjem in kričanjem, celo stem da so odhajajoče goste brezuspešno skušali s kamenjem napadati — pač lepa olika! — Po-

zna se očito, da si je osel, katerega so svoj čas na dražbi kupili, našel poslužne učence. — Sicer kaj je pričakovati od take pijane druhal?! Očitani so n. pr. našim pevkam, da so pele po cesti; ampak kaj porečemo šele o njihovih pevcih in pevkah, ki so se na Proseku dné 8. t. m. pri slavnosti pevskega društva »Hajdrih« tako nesmrtno blamirali, ki so v Svetem tako žalostno vlogo igrali, da je bil celo g. kapelnik namesto šaloigre s klobuto poplačan? Tu se vidi, kje je napredek, kje je izobrazba; liberalni in sokolski kolovodji, posebno učitelji, so res lahko ponosni na sadove, ki jih rodi njihova vzgoja. — Danes pomeni nekdanj častitljivi klic »Nazdar Sokol« bojni klic organiziranih barab. Naši mladini kličemo pa: Nevstrašeno naprej — ker oslovski glas ne gre v nebеса.

Liberalci žvižgajo na oblasti in postavje! Poročajo nam: V Rihenbergu je bil zadnje nedelje, kvatranco, starodaven cerkven shod združen s semnjem. »Sivi grad« je priredil javen ples, čeravno ga je c. kr. glavarstvo z odlokom prepovedalo. Procesija s sv. R. Telesom je bila zaradi javnega plesa opuščenca in sicer na pritisk ljudstva. Pri plesu je bilo mnogo šolskih otrok, kar je bilo tukajšnje šolsko vodstvo strogo prepovedalo. Šolski otroci so gledali svojega učitelja na barjarjih. Delali so glasne opazke, ki niso večale učiteljevega ugleda. »Sivi grad« je imel tudi »cvetlični« dan. Med drugimi je šolska deklica prodajala in vsiljevala s košaro cvetlic šopke ljudstvu po sejmu za denar v korist družbe Ciril Metodove. — Kaj stori sedaj politična oblast radi plesa in šolska radi vdeležbe učitelja in šolskih otrok. Vam sporočimo. Pripomnimo še, da se je na plesišču vrtela tudi gospodična učiteljica iz Brji, ki nadomestuje bolnega Možino.

Novice iz Baške doline. Stravsovo hišo v Podbrdu je kupil na dražbi industrijec Jochnan iz Ajdovščine. Ali bo imel zalogo moke svojega mlina v nji ali kaj? — Pa Hotel »Črno prste« v Hudižuži, kdo bo kupil? Menda bo tudi ta kmalu na prodaj. Napisi na hotelu so zelo preširni in vabljivi! Bere se tudi na stranskem poslopiju, da je tam mesnica. Prav bi pa storil hotelir, če bi zraven mesnice zapisal: »je pa le v Podbrdu!«

Novi potovalni šoli. Z Livka: Ravna in Jevšček so dobili novo potovalno šolker v času snega ni bilo mogoče otrokom v Livek. Podučuje se 3 dni na Ravnih, 3 dni pa v Jevščeku.

C. kr. pripravljavnica za srednje šole v Kobaridu je prenehala z lanskim šolskim letom. Začetkom lanskega leta je bilo vpisanih 8 učencev, koncem leta jih je bilo le še 6.

Liberalno načelstvo kmečke posojilnice v Šempasu je v seji 27. avgusta 1912. izključilo iz članstva g. Vinko Leban in mu naložilo, da jej mora plačati dolg v dveh mesecih. Radovedni smo, ali bo tudi »Goriška zveza« izključila iz članstva »Kmečko posojilnico v Šempasu« in jej naložila v dveh mesecih plačati dolg.

Trst in Istra.

Proslava presv. Evharistije v tržaški okolici. Kar bi nikdo miti od daleč ne pričakoval, smo doživeli okoličanski Slovenci o priliki evharističnega kongresa. Napovedane tridnevne v čast presv. R. T. so se povsod sijajno obnesle. Cerkve so bile večinoma polne; izredno veliko pa število oseb, ki so prejeli sv. zakramente. Tak naval pri spovednicah smo mogli videti k večem ob kakem misijonu. Na Opčinah ji n. pr. prejelo sv. zakramente nad 400 oseb, v Sv. Križu nad 250 in tako drugod. Sklepne procesije so se zelo sijajno vršile; v nekaterih krajih celo sijajnejši kakor na praznik presv. R. T. Celó v Miramaru so imeli procesijo s presv. R. T. Ob tolikem verskem naidušenju ni čudo, da so se mnogi naši okoličani zgražali nad zločinskimi poročili »Eđinosti« o evharističnem shodu na Dunaju: Slovenci Trsta in okolice so bili zelo častno zastopani na kongresu; bilo jih je blizu 200. Ti so bili žive priče žive vere in navdušenja, ki je vladalo med udeleženci na Dunaju. Po božni poročevalci »Eđinosti«, ki je prišel na Dunaj najbrže s kongresno karto in znakom, pa piše, da procesija je imela bolj posvetni, ko verski značaj!

Udeleženci procesije priznavajo, da pri neprestanem deževanju ni mogla procesija drugače izpasti, kakor je izpadla. Pri 6 ur trajajočem sprevedu in ob dežju niso mogli ljudje ostati zmiraj gologlavi ali klečati v blatu. Če se kdo ni odkril, ko je šla mimo kočija s presv. R. T. se je to zgodilo ker radi gnječe, daljave in odprtih dežnikov ni mogel ničesar videti.

Naši farizeji so upali, da bo dež preprečil procesijo, ker se ji po navzlic dežju procesija sijajno vršila, jih to peče, zato zabavljajo in iščejo dlake v jajcu. Grdi hincvi! stotisoči udeležencev vas enoglasno obsojajo.

»Eđinost« piše, da je bila pri cesarskem sprejemu na dvoru navzoča sama aristokracija, ne pa ljudstvo. »Eđinost« naj nam rajše pove, koliko delavcev povabijo na svoje frakarske sestanke visoki tržaški narodnjakarski krogi.

Trgatev v Sv. Križu bode prihodnji teden. Grozdje je dobro dozorelo. Sladkega prosekarja in pa črnega berzamina bo precej. Tukajšnje »Gospodarsko in vinarško društvo« posreduje pri nakupovanju in prodaji vina. Trgovci naj se obrnejo naravnost na to društvo in bodo kmalu in dobro postreženi.

Št. Peter pri Piranu. V naši okolici se je **trgatev** že začela. Po vaseh okrog se čuje veselo nabijanje sodov, bednjev in brent. Pred kratkem so poročali časopisi, da bo letos letina grozdja v Istri in tud v našem okraju mnogo boljša kot lani, toda trgatev kaže, da ne bo skoro nič več grozdja kot lansko leto. Cena grozdja je sedaj pri nas 26—28 K kvintal. V naši bližini; v okolici Buj, pa imajo zelo žalostno trgatev. Točo so ponekod imeli trikrat, tako, da zadnjič ni imela več kaj pobiti. Ljudje pri nas vidijo v tem očitvidno kazen božjo, ker ljudje tam ob nedeljah, mesto da bi šli k sv. maši, pa delajo po vinogradih, Sploh

v bujskem okraju z napredovanjem lahonstva raste tudi nevera, cerkve so vedno bolj prazne — gostilne pa vedno bolj polne.

Upali smo, da dobimo novo slovensko šolo pri nas in v Koštaboni, pa je vse nekam zaspalo; ne vemo, kdo vso stvar zavlauje! Topot — mislimo niso krivi Italijani — gospodje pri okrajnem šolskem svetu v Kopru se premalo brigajo za to stvar. Cela fara Koštabona nima niti ene šole, cela Krkavška fara eno samo slovensko pomožno šolo — to so že turške razmere! Sentpeterčani komaj čakamo, da bi dobili šolo; saj smo vsi glasovali za slovensko, kar kaže, da so pri nas pametni možje doma. Zato bi bilo pač bolje, da bi bili našo šolo stavili na prvo mesto pred Koštabonsko, ko se v Koštaboni pričakajo med seboj in s Pučani, ki hočejo enkrat slovensko, drugič pa laško šolo in zato ne dobe nobene. — **Novi Čas** prihaja v naše kraje že v precejšnjem številu; upamo pa, da bo dobil poagoma še več naročnikov, če bodo sedanji naročniki bolj agitirali zanj. Kjer so naši ljudje — tam naj bo tudi Naš Čas!

Iskre.

Svobodomiselna hvaležnost. Neki socialistični poslanec v Belgiji je hudo obolel. Moral je v bolnišnico, ki jo upravljajo katoliške usmiljenke, kjer je bil operiran in odkoder je po samaritanski postrežbi čez nekaj časa ozdravljen odšel. Komaj pa je ozdravel, je v belgijski zbornici nekega dne grdo zabavljaval zoper katoliške redovnice ter jih nazival »črni mrčes«. Po seji pa zunaj na hodniku pristopi k njemu neki katoliški poslanec, ki ga nagovori: »Ali hočete še enkrat ponoviti vse, kar ste sedaj v zbornici govorili?« Socialist pa je v zadregi nekaj jecljal, češ da ni rekel nič hudega. »Res«, pravi nato katoličan, »preveč strahopetni ste, da bi sedaj psolveč ponovili v obraz meni, ker veste, da Vam je stregla v bolnišnici ravno moja hči, ki je katoliška usmiljenka.« — Dogodek je resničen in kaže, kako velika usta imajo svobodomislec na shodih, a kako majhni so v primeri s požrtvovalnostjo katoliških redovnic.

Kaj je vredna ena duša? Limbrok, misijonski predstojnik v Novi Gvineji, se je pred kratkim mudil na Dunaju, kjer je povedal naslednjo dogodbo iz časov, ko je bil še misijonar na Kitajskem. Kitajska država je silno razsežna. Ker manjka misijonarjev, imajo posamezni misijonarji velike pokrajine v svojem področju. Nekoč je v nekem mestu obolel kristjan, ki je želel spraviti se z Bogom. Poslali so po duhovnika v bližnjo (!) misijonsko postajo. Dobili pa ga niso doma, ker je ravno kot misijonar prepotoval svojo duhovnijo. Sel je zato odšel v sosednjo duhovnijo. Tu pa je bil misijonar tako bolan, da se ni mogel ganiti s postelje. Sel je odšel nato do daljnega naslednjega sosedu misijonarja, ki ga je dobil doma. Takoj je bil pripravljen iti k bolniku. Šla sta zdaj peš, zdaj z vozom, zdaj v čolnu, — kakor je pot dopuščala — da sta prišla do bolnika. Pot pa ni bila

Kako liberalci delajo volitve. O tem nam poročajo iz Sempasa: Zdaj je nastalo vprašanje, kdo bo plačal dolg za protipovstavno agitacijsko vino, spito na dan volitve. Rekle se je, da pijačo bodo plačali novi liberalni starešine. Pa vsi niso bili zadovoljni, zato je vrhovni voditelj liberalcev g. nadučitelj Fran Križman vprašanje rešil enostavno rekši: »Nekaj plača naša posojilnica, nekaj pa občina — vsaj bomo tako kmali mi gospodarji vsega.« — To je govoril v pričo načelstva posojilnice. Navzoči so bili sedanji župan Josip Hvala, Josip Komel, Josip Humar, Križman in V. Leban.

Liberalci so sicer po listih pisali, kakor bi bili naši delali z denarjem, oni pa da so bili nedolžni ko novorojeno dete. Sedaj pa je prišla na dan resnica, kako so liberalci popili in podkupovali s pijačo. Liberalci so za pijačo na dan volitve plačali protizakonito v krčmi Jožefa Humar 67 K 32 h, v krčmi Franc Živec 74 K 78 h, v krčmi Terezije Pelicon 24 K, v krčmi Andrej Spacapan 8 K 60 h, v krčmi Blaža Spacapan 16 K 30 h. — Taka je »zavednost« pri liberalcih!

Nov armadni zbor bodo baje prihodnjo spomlad ustanovili v Ljubljani. To bo 17. armadni zbor. Kakor znano, je Francija vse svoje brodogve poslala v Sredozemsko morje. Ker utegne to biti naperjeno proti Avstriji, je naša država odgovorila na to s tem, da bo ustanovila v Ljubljani nov armadni zbor in da bo zgradila v Istri nove trdnjave, kakor je to zahteval že prejšnji načelnik generalnega štaba Conrad.

Nove bojne ladje po 24.000 do 26.000 ton bomo zopet dobili v Avstriji. Oborožene bodo s topovi po 35 cm, medtem ko imajo sedanje nove bojne ladje le 30 cm topove.

Ameriški roparji so blizu New Yorka ustavili ekspresni vlak in oropali potnike. Odnegli so 1.200.000 dolarjev. Tiči so bili le 4.

Za 80.000 dolarjev poštnih znamk sta ukradla na Cetinjah dva Črnogorca, ki sta ušla v Ameriko, kjer so ju prijeli in zaprli.

V štrajk je stopilo o Pensylvaniji v Severni Ameriki 8000 premogarjev. — Španski železničarji so tudi sklenili štrajkati. —

Volkovi so se na Ogrskem vsled slabega vremena priklatili blizu človeških bivališč, kjer so raztrgali že mnogo ovac in enega pastirja.

Na predrzen način je ušel iz ječe neki 19letni Tihaček v Olomucu na Moravskem. Iz neke omare je izmaknil sodnikov talar in baret. Neopažen je smuknil iz ječe ter nato mogočno in počasi kot sodnik korakal po hodnikih mimo straž na prosto, kjer je izginil.

Domovina starih ljudi. Da ima solnčna toplota velik vpliv na dolgotrajno življenje, nam dokazuje največ starih ljudi, med njimi mnogo 160 letnih starčkov. Španska šteje 401 človeka nad 100 let, Srbija celo 575, Francija le 213, Anglija 146, Švedska in Norveška le 10, Belgija 5, Danska 2 in Švica nobenega.

dolga nič manj ko iz Gorice v Galicijo. Iz Gorice v Galicijo za eno dušo! In si svobodomisleci še drznejo katoliškim duhovnikom, da jim je le za »kšeft«. — Res, »kšeft« za duše! Pa za tak kšeft svobodomisleci niso sposobni, ker jim manjka poleg požrtovalnosti ljubezni do Boga in do bližnjega!

Kraški teran.

Tako je naslov knjižici, obsegajoči 30 strani in 5 znanstvenih tabel, ki jo je spisal veščak g. Maks Ripper, nadzornik na c. kr. kmetijsko-kemičnem preskuševališču v Gorici. Pisana je v nemškem jeziku in g. nadzornik si je stavil nalogo žnjo opozoriti širše kroge na izvrstno kraško vino teran.

Teranove lastnosti.

Zelo zanimivo popisuje uvodoma njegova lastnosti; posebnost tega vina obstoji v tem, da osebuje neko milo takoimenovano »mlečno kislino« zelo prijetnega okusa, ki vpliva izvrstno na prebavne organe. Ta kislina se sicer nahaja po nekoliko v vsakem vinu, a v posebno velikih množinah jo vsebuje teran, namreč poprečno po 3 $\frac{1}{2}$ grama v vsakem litru. Ravno vsled tega, pravi pisatelj, je popolnoma opravičeno, če se teran postavi v vrsto zdravilskih vin. (Mlečna kislina se nahaja seveda v mnogo večjih količinah v kislem in pinjenem mleku, v kislem zelju itd.) Druga prednost kraškega terana je ta, da ohrani dober okus vina četudi se zredči z dvakratno, da celo s petkratno množino vode. Tako zredčena pijača hladi, gasi žejo in je ravno za južne vroče kraje velikega pomena in pa za turistiko.

Lastnosti kraške zemlje.

Dalje se peča g. pisatelj z preiskovanjem zemlje, na kateri raste teranova trta. To je takozvana »rdeča zemlja«, ki je nahajamo največ v kraških kotlinah in ki se pred drugimi odlikuje po veliki množini oksidiranege železa (po domače železne rije). Preiskovali so v goriškem kemičnem preskuševališču zemljo iz 11 vinogradov raztresenih po Krasu; največ kovinskih snovi so našli v Dutovljah, Komnu, Pliskovici in Rojanu. Dognali pa so tudi, da je treba kraške vinograde, če se hoče, da bodo dobro rodili, gnojiti z fosfati in kalijevimi solmi, ker je ravno na teh snoveh pomanjkanje v kraški zemlji. G. pisatelj poroča, da so se nekateri taki gnojilni poskusi izvrstno obnesli.

Teranova trta.

Do zelo zanimivih zaključkov je prišel g. pisatelj pri preiskovanju teranove trte. On pravi, da je ta trta bila popolnoma eno in ista z refoško trto v Furlaniji in v Istri, dočim se je do sedaj večinoma mislilo, da obstoje različne refoškove trte. — Različnost vin izvira po pisateljevem dokazovanju le iz različnega podnebja, različnosti zemlje, na kateri raste trta, in iz različnosti načina, kako se vino pripravlja oziroma kletari. Zelo vpliva kraško podnebje na refoškovo trto. Je namreč ostrejše kakor podnebje furlansko, istrsko in vi-

pavsko. Zato dozori refošk v slednjih krajih bolj in posledica je, da se odlikuje s sladkostjo. Na Krasu pa vinogradi nimajo iste stopinje toplote, odtod izvira potem tista prijetna kislina v teranu.

Kletarenje.

Da se razlikuje teran od refoška, pa tudi mnogo upliva različno kletarenje kraških vinogradnikov od onega v Furlaniji in v Istri. A tudi na Krasu, pravi pisatelj, je kletarjenje pri raznih vinogradnikih različno, torej se je težko odločiti, kateri način je najboljši. Zato se je obrnil do onih vinogradnikov, katerih teran je bil v letih 1908 in 1909 pri vinskih poskusih obdarjen s 1. ali 2. darilom in je natančno proučil način njih kletarjenja v 30 kletih. Na podlagi teh skušenj nasvetuje kot pravi način za pridobivanje dobrega terana sledeče postopanje:

Pobrano grozdje se vsuje v bednje, ki drže 12—15 hl, $\frac{2}{3}$ ali celo $\frac{3}{4}$ vsega grozdja pa je treba prej obrati, to je jagode ločiti od pecljev, le $\frac{1}{4}$ grozdja pride s peclji vred v beden. Obira se z redkimi žičistimi siti. Bednje se napolni kar največ mogoče, tako da nastane na sredi bednja kup, ki se dviga kakor klobuk nad bednjem. Tako ostane grozdje in obrane jagode 2—8 dni (v večini kleti 7—8 dni) v bednju, dokler se tisti kup popolnoma ne poleže. Vsled teže gorenjih plasti se namreč zmasti na dnu ležeče grozdje, mošt začne vreti, kar se tudi sliši. Po končanem 7—8 dneh se vse skupaj v bednju zmasti bodisi z nogami, bodisi z v to namenjenim strojem. Kmalu začne ta mešanica močno vreti (kipeti) in treba jo je zopet pustiti 3 dni v kipenju (pri mrzlem vremenu tudi več, celo do 8 dni). A bednji se morajo med tem časom pokriti s pokrovom, ali pa se mora 3krat na dan na vrhu plavajoče drožje z lesnim kolom premešati, tako, da je popolnoma pokrito od tekočine. Po tem končanem kipenju treh ali po potrebi tudi več dni, se vsebina bednja spreša in spravi naravnost v sode, ki pa nesmejo biti žveplani, ker naj čaka nedotaknjena pomladi. Koncem marca ali začetkom aprila se začne novo kipenje, ki je včasih zopet zelo silno. Šele po tem kipenju je teran gotov in za prodajo pripraven.

K temu navodilu pristavlja g. pisatelj sledeče besede:

Staro kletarenje — edino pravo.

»Ta način kletarjenja s teranom, ki sloni na stoletni skušnji, je dal ponovno veščakom povod za ostro kritiko in za mnoge nasvete, kako to kletarjenje zboljšati. Vendar so se vinogradniki vedno zopet vrnili k staremu načinu kletarjenja, ki so ga podedovali od svojih očetov, ker so le na ta način prikletarili zopet pravi teran. Sledeči kemični poskusi teranovega mošta in vina pa so pripeljali do zaključka, da to staro kletarjenje kraških vinogradnikov ni napačno in nespametno, ampak da je nasprotno edino pravo.«

Lep poklon brihtni kraški glavi od strani veščaka, ki potem tudi svojo trditev dokaže. Kemično je razkrojil poskušnje terana iz 32 kleti raznih posestnikov vele-

ga Krasa in našel je le v teranu pripravljem po starem načinu vse one snovi, ki dajejo teranu poseben okus, posebno prijetnost in priljubljenost. Mi teh kemičnih poskusov in njih zaključkov tu ne moremo priobčiti, se preobširni in za neveščaka tudi brez pomena. Omenimo naj le še zanimivost, ki smo jo našli v spisu glede teranovega imena. Med tem ko večinoma mislijo, da je dobil teran ime od latinskega ozir. italijanskega terra = zemlja, češ, da ima kraška zemlja poseben upliv na teranovo trto, pravi g. pisatelj, da je to tudi lahko slovensko ime »ta rani« to je zgodnji, ker slovi refoškova trta kot zgodnja. In še en nauk naj dodamo iz te knjige namreč, da se v premrzli kleti ne napravi teran. Skrbeti je treba torej, da ni prevelika razlika toplote med kletjo in zunanjim zrakom, zlasti ob pomladanskem kipenju, ki se v premrzli kleti ne more razviti, kar bi zelo škodovalo kakovosti vina.

Upamo, da smo vstregli kraškim vinogradnikom s priobčenjem teh vrstic. — Kraševci, brošura g. nadzornika se bo čitala marsikje, zlasti, ker je to priobčil že prej v nekem razširjenem strokovnem časopisu. Popraševanje po teranu, ki se ga sedaj pridelata na leto okrog 30 tisoč hl večinoma od srednjih in malih posestnikov in ki ga večinoma po sodbi g. pisatelja povzijejo Tržačani, se bo pomnožilo in tudi cena mu bo lahko še poskočila. Mnogo pa je od vas odvisno. Gnoj v vinograde, fosfate in kalijeve soli, ki jih vaši zemlji manjka, pa pri starem kletarjenju ostanite, kakor vam ga priporoča g. veščak v zgoraj omenjenem spisu.

Izjava. Z ozirom na laži, katere širijo neke zlobne osebe glede na napad na naš društveni dom v Mačkoljah od strani liberalnih omikancev; kakor da smo mi prvi začeli metati kamenje na »ljudstvo«, jim povemo, da je to najpodlejša laž, kar se je more izmisliti en ali več narodno prosvitljenih šnopsarjev. Toliko za danes! Ako ne bo teh obrekovanj še konec, bomo kje drugje govorili.

Andrej Šturman, Ivan Križmančič,
Anton Tul, l. r.

Srečke v korist „Slovenski Straži“. 4 krone 75 v

znaša mesečni obrok za **turško srečko**, ki ima šest žrebanj z nastopnimi glavnimi dobitki vsako leto:

400.000	frankov
400.000	„
400.000	„
200.000	„
200.000	„
200.000	„

skupaj . . . 1,800.000 frankov

Prihodnje žrebanje dne 1. oktobra t. l.

Vsak naročnik turške srečke prejme 1 srečko v podporo revnih otrok z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron z asto n j.

Pojasnila daje za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Vesela novica iz Carigrada se bo označila po zrebanju turških srečk dne 1. oktobra t. l. dotičnemu naročniku, čegar številka bo zadela glavni dobiček. Kdor nima še te izborne srečke, ta naj jo nemudoma naroči, da bo deležen prihodnjega zrebanja. Po posredovanju „Slovenske Straže“ zamore turško srečko dobiti vsakdo na mesečne obroke po 4 krone 75 vin. in prejme zraven še eno srečko v podporo revnih otrok z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastoj. — Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Smešnice.

Advokatova polovica. — Nekdo je naročil advokatu, naj mu izterja neki dolg s pripomnjo, da bo pelovica izterjenega dolga za njegov trud. Čez nekaj časa pride advokat k njemu ter mu naznani, da je svojo polovico z velikim trudom izterjal, — druga pa da je neizogibno izgubljena.

Lovska raca. — Lansko leto smo šli v jeseni nad divje race. Ena sama je zletela iz ribnika in pet nas je nanjo ustrelilo. Raca pade v vodo in izjine pod vodo. Toliko svinčenih zrnov je dobila, da je vsled teže utonila.

Gost: „Tako majhna klobasa za 20 vinarjev, — pa še smrdi!“ — **Gostilničar:** „Ja, če bi bila večja, bi pa še bolj smrdela!“

Korporal: „Zakaj ne sme vojak nikdar glave izgubiti?“ — **Vojak:** „Zato ne, ker bi potlej ne imel kam čake postaviti!“

Svoji k svojim!

Priporoča se slavnemu občinstvu in čč. gg. duhovščini

Slovenska brivnica
Gospoka ulica nasproti Monta

Frane Novak,

postrežba čista in solidna, dijaki in otroci imajo med tednom, razun sobote in nedelje, popust. Izdeluje vsa lasničarska dela ter ima v zalogi kite in domačih las po zmerni ceni.

„Trgovsko obrtna zadruga“
v GORICI,

registrovana zadruga z neom. jamstvom
v likvidaciji

ponuja v nakup te-le svoje nepremičnine:

Enonastropno hišo

v ulici sv. Ivana hšt. 7 v Gorici, ki je zelo prikladna za mesarsko obrt.

Enonastropno hišo z vrtom

v ulici Capitan Vandola hšt. 6 v Gorici, prikladna kot stanovanje za boljšo družino.

Enonadstropno hišo v Velikem Dolu na Krasu,

ki je prirejena za prodajalno. Ker ni v tem kraju prodajalne z jestvinami se priporoča v nakup ta hiša zlasti mladim trgovcem, ki se hočejo z manjšim kapitalom osamosvojiti.

Ponudbe sprejema likvidacijski odbor v Trgovskem Domu.

ŠIRITE „NOVI ČAS“!

Svoji k svojim! Svoji k svojim!
MIHAELJ TURK

Gorica — na Kornu šte 6 — Gorica
priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico.
Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po zmerni cenah.

VINO,

motno, zavreto, pokvarjeno se popravi *kakor tudi odzame se prevelika množina kisline vinskemu mostu ali vinu.* Vzorec prinesiti ali poslati. Naslov pove upravništvo „Novega časa“.

Anton Spinčič, Hygienična mle-karna v Gorici
Semeniška ulica št. 2 priporoča pristno planinsko (Gorenjsko) polno mleko, kislo mleko, kefir čajno in navadno surovo maslo, sladko in kislo smetano, pristni kraški med in sveža jajca. Mleko razpošilja tudi na dom. — Cene zmernе.

»Slovenska Straža« v Ljubljani želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri »Ljudskem zavarovanju«. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. — Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na Slovensko Stražo v Ljubljani.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje
Dr. I. Eržen
GORICA

Jos. Verdi tekališče šte 37
Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste. 19
Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dop. do 5. ure pop. št. 20

Zaloga vozov in drugih priprav v lastnih prostorih Via della Tesa št. 31.
Telefon št. 14-02. — Tu se sprejemajo nočna naročila.

Podjetje razpolaga z 18-timi krasnimi vozovi za mivaške sprevede ter lahko postreže z najfinjšo opremo, kakor tudi s čisto navadno.

V svoji trgovini na Corsu ima veliko izbero vencev iz umetnih cvetlic, hiserov, porcelana in kovine ter izdeluje vence tudi iz svežih cvetlic.

Vsakovrstne krste, kovinaste in lesene, obleke, čevlje in druga potrebščine za mrlice in sprevede, voščene sveče iz lastne tovarne itd. vse po nizkih konkurenčnih cenah.

NOVO POGREBNO PODJETJE, TRST
(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (vogal Piazza Goldoni)

V podružnicah in zastopih: na Opčinah pri g. Mrzeku — v Nabrežini pri g. Vitezu — pri Orehu (Nogere) pri g. Jamšek se dobi vse za pogrebe potrebno blago.

V slučajih potrebe se toplo priporoča udani **HENRIK STIBELJ,** deležnik in upravitelj podjetja.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

LJUDSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V TRSTU,

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO.

V lastni hiši.

Ulica Torre bianca šte. 21 ob ulici delle Poste.

Za hranjenje najsigurnejši tržaški slovenski denarni zavod, ker jamčijo za vloge člani z vsem svojim premoženjem.

Neomejena zaveza.

Urađuje se vsak delavnik: dopoldne od 9. do 12. ure
popoldne " 3. " 5. "

Sprejema kakoršnekoli hranilne vloge ter jih obrestuje

po 4 ¹/₂ %

čisto — brez odbitka za rentni davek, ki ga plačuje zadruga sama.

Za stalne vloge obresti po dogovoru višje z ozirom na svoto in neodpovedljivost istih.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

MIZARSTVO

odlikovano z električnim mehničnim obratom

ANT. CERNIGOJ

GORICA TRZASKA CESTA št. 18.

Izdeluje: Cerkevne oprave oprave klopi, spovednice, klečalnike.

Stavbena dela okna, vrata, podovi.

Zaloga pohištva omare, mize, postenje, stolice, okvirje, blazine in šuste.

Zaloga: Strugarških in rezbarskih izdelkov.

Odvetnik

dr. Ivan Rimovec

je otvoril pisarno

Trst, ulica Caserma št. 15.

Edina zaloga najboljših sesalk za gnojnice

navadnih in raztezajočih od 3 m do 4.80 m. Cene od 50 do 80 K.

Razpršilnike vsake vrste od 4 do 12 K.

Pinter & Lenard

v Gorici, Raštelj šte. 7 -- 8.

Napredek, novost.

Naš znani fotograf A. JERKIČ, uvedel je v svojem ateljeju poleg dnevne tudi

električno razsvetljava pri koji lahko slika ob vsakem času in vremenu.

Prodajalna Katoliškega tisk. društva v Gorici
se je preselila in se nahaja sedaj

Montova hiša, Gosposka ulica šte. 2.

Priporoča se toplo za obilen obisk.